

Jü Evangelio San Juanta Jiojtekähui

Jü Diosta noki áu yorem yáuhuak

¹ Kësam huëpo jü Noki béja aaney. Ìri Noki Diostamak aaney, éntok ínëli jíba Diostukay.

² Ìri jü kësam huëpo jíba Diostamak aneihui.

³ Sime ayukamta áapo ä yáala. Kaa áapörík béchibotuk kaitatu éiyey. ⁴ Áapörícut aykay, jü jíapsihuame. Jü jíapsihuame éntok, jü yoremem jíapsita machiriame. ⁵ Ìri machiria tachiriata bénasi kaa machiku béete; jü kaa machiria éntok kara ä tuucha.

⁶ Senu yoreme Diosta bétana äbo bíttuataka ímï aaney, Juan ti téhuaaka. ⁷ Ìri machiriata bétana nok íaahuaka äbo bíttuahuak, simem ä súalnakë béchïbo, áapörík huämi. ⁸ Juan kaa jü machiriatukay; ál-la hua machiriata bétana ä noknakë béchïbo äbo bíttuatukay. ⁹ Huä tua lütüriapo machiria, sime yoremem machiriame, ím ániau kóm yebisisey.

¹⁰ Ímï ániapo aaney; Dios éntok íkái ániata áapörík huam ä yáuhuak. Të huame ímï ániapo joome, katim ä tatäyak. ¹¹ Ä géntemmeu yepsak; ímëi éntok, katim ä mabetak. ¹² Sime huame ä téhuam súaleme, éntok ä mabetakame, áa bétanam Diosta usiarimtaka taahua. ¹³ Ímëri katim yorem áchayhuariapo usiarim bënna,

éntokim kaa ímī buíapo yoremem yeu to-
tomtëpo bënna, éntokim kaa yorem éerim ínel
éä béchībo. Ál-lam tua Diosta bétana yeu
yoremtula.

¹⁴ Entok iri Noki áu yorem yáuhuak, éntok
ito násuk jiápsak. Éntok ä loriatate bitchak,
Áchayta looria huépülay Usiaritachi. Sime tua
lútüria éntok tühuara át ayka. ¹⁵ Jü Juan áa
bétana nookak. Chayeka ínel jiaahua:

—Íri ájária hua ínel áa bétana ín jíahui: Huä
chúkula ino sáu yebijnakeme, chë nésahue ino
béppa, bueítuk áapo béja ínopat jiápsay.

¹⁶ Éntok jü yún ä jípurëu bétana, nat béppate
ä mabeta. ¹⁷ Bueítuk Moiséjta huámte juka
leyta mákhuak, të jü tua tühua éntok jü lútüria
Jesucristota huämi, itou yepsak. ¹⁸ Jauhuey júne
kaabe Diosta bil-la; ál-la hua huépul Usiari jíbba,
tüisi nákhume, áapo itom ä täyatuala.

Juan Bautista Jesucristota bétana nookak
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Íri ájária jü Juanta nokakähui, júnak jume
judíom buere joära Jerusalén bétana jume sac-
erdotem, éntok leviitam áu bíttuahuako, ä
temaj-iaahuaka ä jábétukaihui. ²⁰ Áapo éntok
huitti nokaka, áu yeu buíssek:

—Ínapone kaa ájária jü Cristo.

²¹ Huanärim ä temajek:

—Empo, ¿jábésäe júntuko? ¿Jachë Elías?

Huanäi Juan am yómmiak:

—Ëe, kanne Elías.

Huanärim ä temajek:

—¿Huanäisu empo hua profeeta yebijnakeme jäni?

Am yómmiaka:

—Ëe, ti ámeu jiaahua.

²² Huanärim ä temajek:

—¿Jábesäe júntuko? Itomë téjhua itom äbo sáhuekame jüneetua béchibo.

²³ Huanäi ínel jiaahua:

—Ínapone jü júya ánia bueka päriapo yeu kíkteka chayemta jáhui bénasi jiaahua: “Böotem lútulaik étapo Señorta huéenake pámani” —profeeta Isaíasta jáká bénasi.

²⁴ Jume áu bíttuahuakame éntok, pariseromtukay. ²⁵ Huanärim ä temajek, ínel jáka:

—¿Jatchiakasë júntuk batöa, empo kaa Cristotaka, éntok kaa Elíastaka, éntok kaa profee-tataka?

²⁶ Juan éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo bäämmea batöa; tē enchim násuk aane, senu kaa enchim täyähui. ²⁷ Ìri ínel jü chúkula ino sáu yebijnakeme. Áapo ino béppa nésahue; katchanne júne áu kóm chätuka, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala.

²⁸ Ìri áma yeu siika Betábarapo, Jordán bathue mayoa huáitanachi, Juanta batöaipo.

Jesús, jü Diosta Ili Kabara

²⁹ Yokoríapo jü Juan juka Jesústa áu bíchaa huémta bitchak. Huanäi ínel jiaahuak:

—Ìri, ájária jü Diosta ili Kabara, jü én ím ániapo huaka kaa túhua yáarita yore úhuaame.

³⁰ Ìri ájária hua ín áa bétana ínel jákaihui:

“Chúkula senu yoreme yebijnake, ino béppa chë úttiata jípureme; bueituk áapo ínopat béja jíápsay.” ³¹ Ínapone kaa ä täyay; tene huäri béchïbo yepsak, bäammea yore batöaka Israeli-tammeu yeu ä machinakë béchïbo.

³² Ínel két jiaahuak, jü Juan:

—Ínapone ä bitchak, juka Espíritu Santota guókouta bénak téhueka bétana át kóm sika áa béppa tahuakamta. ³³ Ínapo kaa ä täyay; tē hua nee äbo bíttuakame bäammea ín batönakë béchïbo, huäri ínel inou jiaahuak: “Huä jábetachë Espírituta át kóm huémta bíchakátek, éntok át ä tahuako, ïri ájãria jü Espíritu Santoy yore batöame.” ³⁴ Ínapone ä bitchak, éntokne áa bétana nooka, tua Diosta ä Üusitukä bétana.

Jume kësampo discípulom

³⁵ Yokoríapo jü Juan júchi áma aaney, éntok guoy ä discípulohuam. ³⁶ Huanäi Juan, Jesústa huämi ják hueramay ä bíchaka, ínel jiaahua:

—¡Juyú! ¡Ïri ájãria jü Diosta ili Kabara!

³⁷ Jume guoyika Juanta majtiähui, Jesústam jíkkajaka, áa sáú sájjak. ³⁸ Huanäi Jesús amáu remteka áa sáú kateme bíchaka, ínel jiaahuak:

—¿Jítasem jaria?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jáksë jóuhuak?

³⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Bínem kateka ä bitcha.

Huanärim áamak sájaka ä bitchak, ják ä jóakaïpo. Huanärim áamak áma taahuak, huäri

taahuarichi; bueituk kúpteka náikim ják jiaahuay.

⁴⁰ Jü Andrés, Símon Perota saila, ìri jume guoyim násuk juka Juanta nok jíkkajaka Jesústa sáu sikame. ⁴¹ Ìri béja juka Símonta ä sailahua bát téhuak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Juka Mesíastate téhuak —Cristo ti téhuaakamta.

⁴² Huanäi Andrés Símonta Jesústau tójjak. Jesús éntok ä bíchaka ínel áu jiaahua:

—Empo jü Simmom, Jonásta üusi; émpë Cefas ti téhuanake. (Ímëi téhuam éntok Peero tim jiau báare.)

Jesús, Felipeta éntok Natanaelta núnnuk

⁴³ Yokoriápo Jesús Galiléa buiarähui bíchaa sim báreka, Felipeta téaka ínel áu jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

⁴⁴ Ìri Feliipe Betsaida pueblolo jometukay. Ímï két jometukay jü Andrés éntok Peero. ⁴⁵ Feliipe juka Natanaelta téaka ínel áu jiaahuak:

—Béjate ä téula huaka Moiséjta áa bétana huam leypo jiojtekähui, éntok két huam profeetam jiojtekäpo, huaka Jesústa, Joséta üusi, Nazaretpo jometa.

⁴⁶ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachu Nazaret joärapo jita tühua yeu huéé mätchi?

Huanäi ínel áu jiaahua jü Feliipe:

—Äbe sika ä bitcha.

⁴⁷ Jesús éntok Natanaelta áu jëla huémata bíchaka, ínel áa bétana jiaahuak:

—Ímī aane, jü tua israelita; i óutachi jü ára nókíchiria kaita át ayka.

⁴⁸ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë nee tatäyak?

Huanäi jü Jesús ínel ä yómmiak:

—Felipeta kee enchi núnuyo, chunam bétuk enchi kátekne enchi bítchak.

⁴⁹ Huanäi Natanael ínel ä yómmiak:

—Maestro, ¡émpë jü tua Diosta Üusi! ¡Émpë jü israelitammeu Rey!

⁵⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë kíal chunam bétuk enchi kátekne enchi bítchak ti nee emou jákã béchibo nee súale? Én éntoke huatek chë íari béppa machik junne bínnake.

⁵¹ Jesús két ínel au jiaahuak:

—Lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Én naateka téhuekatem áu étapomta bínnake, Diosta ángelesim Yoremta Üusi béppa kóm kateme, éntok áa béppa jikau kateme.

2

Jü bóoda Caná Galiléa buiärapo

¹ Báij taahuarim huéy, pueblo Caná Galiléa buiärapo boodatukay. Jü Jesússta áiye két áma aaney. ² Jesús éntok ä discípulom, kéchim áman núnuritukay, jum boodahui. ³ Juka vinota lütek, Jesússta áiye ínel áu jiaahuak:

—Kaitam vinota jípure.

⁴ Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jítasë ínomak jípure jámmut? Ketune kee jee yuuma, jü ín hora.

⁵ Ä áyehua éntok ínel ámeu jiaahua, huame áma sáyhuammehui:

—Simetem áapörík enchim yáa sáhuëu yáuhua.

⁶ Huämi éntok búsan téta sótörim bäam béchibo áma mánekay, bem ä boojoriapo bénasi, bäam áma jípureka, jume judíom bem sáyhuakä pámani emo bábaksiahuäpo. Huämi huépul sótöpo ochenta o cien litrom bäam áma bekiakay. ⁷ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ímëi sótörimem báammea tápunia.

Huanärim jikau tájti am tápuniak. ⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ilikkikem nüka, jü áma nésahuemtau am huéria.

Huanärim áu am tójjak. ⁹ Huä áma nésahueme éntok, jume bäam vinosi ayulame jihueka ä tütürek, kaa jünéaka jákun ä nütukaihui. Të jume áma sáyhuame ál-la jüneyay, jume bäam jákun bem nukaihui. Huanäi juka jubemta núnuteboka, ¹⁰ ínel áu jiaahua:

—Sime yoremem juka vino türík bácham jíjítua; chúkula béja yünam jilatuk, huaka kaa tua türík am jíjítua. Të empo huaka vino chë türík ërialatukay, én tájti.

¹¹ Jesús ímëi señaalim bát huéeme yáuhuak, jum Caná Galiléapo, éntok yeu ä machiriak juka chë yörisi machik át ayukáhui. Huanäi huame ä discipulom ä súaleka taahuak.

¹² Chúkulam Capernaum pueblou kóm sájjak, Jesús éntok ä áyehua, ä sailahuam, éntok ä

disciipulohuam. Huämirim kaa jaiki táapo áma aaneek.

*Jesús tiöpopo jita nénkiriom yeu béebak
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)*

¹³ Jü taahuari abe yuumay, pájcuá téamta béchĭbo, judíom boojoriähui. Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu jikau siika. ¹⁴ Huanäi jum buere tiöpou kibakeka, jume buéyesim áma nénenkame téuhuak, éntok kabaram, éntok guókohuim, éntok jume tómita nanakuliaka áma jokame. ¹⁵ Huanäi huiteri jíbebiata yáaka, tiöpopo simem yeu béebak, bem kabarammaki, éntok bem buéyesimmaki. Jume tómita áma nakuliamé chíbela am guötiriak; mesam éntok chíbela tátabek. ¹⁶ Huanäi jume guókohuim nénkammeu ínel jiaahua:

—Íkárem mékka huéria, éntokem ín Áchay kári kaa mercado káapo jípure!

¹⁷ Huanäi ä discípulom jiojtetau huáhuaatek, ínel ä jiäpo: “Em káari ín yöre béchĭbo ín jiápsipo nee sasäbuania.”

¹⁸ Huanäi jume judíom ä yómmiak ínel áu jiaka:

—¿Jíta señaltasë itom bíttua, íkái em joä béchĭbo?

¹⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íkái tiöpotem mójaktia; huanäine báij taahuata huéy júchi ä tóboktianake.

²⁰ Huanäi jume judíom yauchim ínel áu jiaahua:

—Cuarenta áma búsan huásuktiriapo yáari ïri tiöpo; ¿empo éntok báij táapo emo ä tóboktianake tíiya?

²¹ Të áapo ä takaahua tiöpo bétana nokaka ínel jiaahuay. ²² Huäri béchïbo jume kókkolam násuk ä jíabitek, jume ä discípulom áu huáhuaatek, íkára nokakáihui. Huanärim juka jïojteta súaleka taahuak, éntok Jesústa nokakáihui.

Jesús síme yoremem jíapsi jüneria

²³ Jesús Jerusalémpo aneka, judíom kabara jisobahuakä papajköpo. Huanärim juebénaka ä téhuam súsualeka taahuak, huame señaalim ä joay ä bíchaka. ²⁴ Të Jesús kaa tua am súaleka taahuak, bueítuk símem jíápsipo jüneriay, ²⁵ éntok kaabeta ä téjhuaanakeu boobíchaihui, jume yoremem bétana; bueítuk áapo jüneyay yoremta jíápsipo jita ayukáhui.

3

Jesús éntok Nicodemo

¹ Senu yoreme pariserom násuk aaney, Nicodemo ti téhuaaka. Ìri chë yörihuay, jume judíom násuku. ² Ìri tukaapo Jesústau yepsak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Maestro, jüneate Diosta bétana em äbo yebij-latukáhui; bueítuk kaabe ímëi señaalim em joäu ára johua, kaa Diosta áamaktuko.

³ Jesús éntok ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, huä kaa bemélasí yeu yoremtukame, téhuekapo rey néosaurita kaa bínnake.

⁴ Nicodemo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen jü yoreme yótaka júchi ára yeu tómté? ¿Jachu júchi ä áye tómpo ára kibake jáni? ¿Júchi yeu ä yoremtunakë béchïbo?

⁵ Jesús ínel ä yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, kía jábe junne báapo éntok Espíritu Santota bétana kaa yeu yóremtukätek, téhuekapo rey néosauripo kaibu áman kibaknake. ⁶ Yoremta bétana yeu yoremtulame yoreme; të Espíritu Santota bétana yeu yoremtukame éntok espíritu. ⁷ Katë át emo guómtia ínel nee emou jákã béchïbo: “Úttea júchi bemélasí enchi yeu yóremtunakëhui.” ⁸ Jü jeka ä huée bárëu bíchaa huéiye. Ä jáhuitë jíkkaja. Të jákübo ä huëu, éntok jákun bíchaa ä huëu kaibute jüneenake. Ilë bénomme, síme huame Diosta bétana Espíritupo yeu yoremtulame.

⁹ Nicodemo éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jáchisu iri ára yáatu?

¹⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo, israelitam mamajtiaka, íkãi kaa täya? ¹¹ Tua lütüriapone ínel emou jiaahua: Juka itom täyáute ettejhua, éntok huaka itom bíchakãu bétanate enchimmeu nooka; të íkãi itom enchimmeu nokãu, katem ä súale. ¹² Eme juka ímï buíapo ayukamta bétana nee enchimmeu nokayo, katem nee súale. ¿Jáchisu júntukem ä súalnake jáni, huaka téhueka bétana huémta nee enchimmeu nokayo?

¹³ ‘Kaabe téhuekau jikau simla, hua téhueka bétana äbo kóm yebij-lame jíbba, hua Yoremta

Üusi äbo bittuari, áman téhuekapo kátekame.
¹⁴ Jáchin juka Moiséjta mékka ánia see päriapo sisiguok bakotta ä tóboktiakä bénasi, junéli úttea, juka Yoremta Üusi tóboktiatunähui,
¹⁵ bueítuk simetaka ä súalekame, katim emo tárunake; ál-lam yü jíapsihuamta jípunake.

Dios síme genteta ániat jíapsame nákke

¹⁶ 'Dios, jume ímí ániapo jíapsame úttesi am nákeka, huépülak jíba Üuseka síme genteta mámpo ä tójjak, bueítuk jábetaka junne ä súualekame kaa muknake, ál-la jíbapo béchïbo jíapsinake. ¹⁷ Dios ä Üusihua ániau kóm bíttuak, huame ániat jíapsammet kaa béttesi nokta ámet ä chúpanakë béchïbo, jume bem Dios berjim am jíokörinakë béchïbo áapörík huämi.

¹⁸ 'Huä áapörík súaleme kaa noki béttesi át chúpila; tē hua kaa ä súaleme, béja noki béttesi át chúpila, bueítuk Diosta huépul Üusi téhuam kaa ä súalekä béchïbo. ¹⁹ Íäri béchïbo jü noki béttesi yorememmet chúpäri, bueítuk jü machiria ím ániau kóm yepsak; tē huame yoremem huaka kaa máchiraata chē türeka taahuak, bueítuk huaka bem joäu kaa türi béchïbo. ²⁰ Bueítuk síme huame kaa tühuata joame juka machiriatam kaa türe, éntokim machiriau kaa ruk-rukte, juka bem joäbet kaabeta béttesi ámet ä nok íaaka. ²¹ Tē hua lütüriata joame machiriatau rúkte, bueítuk huaka ä joäu ä jüneriatunakë béchïbo, Diosta bétana ä huéhui.

Jü jubemta amigo

²² Íkäi noksuka, Jesús jume ä discípulommak Judea buiärau yepsak. Huanäi ámemak aneka batöay. ²³ Juan két jum Enón ti téhuaakapo batöay, Salim ti téhuaakä náapo, bueituk huämi bäam büruakay. Huanäi jü génte áu yájaka batöhuay. ²⁴ Bueituk jü Juan ketune kee pereesotehuay.

²⁵ Huanärim náu nok nássuak, Juanta discípulom éntok jume judíom, emo bábaksiahua bojóriahua bétana. ²⁶ Huanärim Juantau yájaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, hua Jordán bathue huáytana émomak aneïhui, hua áa bétana em itou nokakähui, batöa éntok síme áu yájja.

²⁷ Huanäi Juan ínel am yómmiak:

—Jü yoreme kaita ára mabeta, kaa Diosta bétana ä máktuko. ²⁸ Emem nee jíkkajak ínel nee jíako: Ínapone kaa ájaria jü Cristo yebijnakeme, ál-lane áapat hue iaahuaka äbo bíttuari. ²⁹ Huä jubekame ä jubi jíba jípunake, të hua jubekamta amigo ä chákäku huéeka ä nok jíkkajame tüisi al-leaka tahuanake, ä noki jíkkajako; ánëli két jü ín al-leäu béja chúpila. ³⁰ Áapo jikau bíchaa huéenake, ä yörihuäpo; ínapo éntokne kóm bíchaa huéenake.

Jü jikat bétana äbo yebij-lame

³¹ 'Huä jikat bétana äbo yebij-lame símem béppa nésahue. Huä buíapo joome éntok buíyya, éntok jíba ím buíapo ayukamta bétana nooka. Huä téeka bétana huéeme símem béppa nésahue. ³² Huaka ä bíchakäu éntok ä jíkkajakäu bétana nooka, të kaabe ä nokakäu

súale. ³³ Huä ä nokihua súaleme, ïri juka Diosta noki lütüria tíiya. ³⁴ Bueítuk hua Diosta äbo bíttuakäu Diosta noki nooka; Dios éntok juka Espírituta kaabeta ámpolsi ä mákka. ³⁵ Jü ín Átchay juka ä Üusi nákke, éntok síme ayukamta ä mámpo tóij-la. ³⁶ Jü ä Üusi súaleme jíbapo béchïbo jíapsihumta jípure; të jü Diosta Üusi kaa súal báareme kaibu huaka jíapsihumta jájamnake, ál-la hua Diosta ómtira jíba áa béppatunake.

4

Jesús éntok jü jámmut samaritana

¹ Jü Señor jünëiak jume pariserom ínel jíayhumta jíkkajakaihui: Jesús chë yún am majtia éntok am batöa, Juanta béppa. ² (Të huitti nokhuäpo, Jesús kaa am batöay jiöbe, ä discípulom ál-la.) ³ Huanäi Judea buiärapo yeu siika, naa búrujti Galiléa buiärau bíchaa.

⁴ Éntok Samaria buiära páman ä huéenakeu útteatukay. ⁵ Huanäi senu pueblo Samaria buiärapo kátekame Sicar ti téhuaakäu yepsak. Ìri pueblo kaa mékka taahuay, Joséta herencia Jacobta ä mik-latukaï náapo. ⁶ Huämïrim mánekay Jacobta poozom. Huanäi Jesús, booyo lottilatuka, jum pozom náapo yejtek. Abe lül-la yejtey jëla. ⁷ Senu jámut Samariapo jometaka áma yepsak, bächiseka. Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Bäamë nee miika.

⁸ Ä discípulohuam éntok pueblou bíchaa sákalatukay, buähumta jínuboka.

⁹ Jü jámut samaritana éntok ínel áu jiaahua:
—¿Jáchisen empo judíotaka báam inou nétane, nee jámut samaritanotuk junne?

(Bueituk jume judíom éntok jume samaritanom katim emo huáatia.) ¹⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo jüneäteko Diosta jita yore mák bárëu éntok jábeta báam emou nétanëhui, émpë inou am au éiyey. Huanäine baa jíápsame enchi mik éiyey.

¹¹ Jü jámut éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, jume pozom mékka kömi, éntoke kaitay yeu am huík mátkhi. ¿Jáksë júntuk am jípure, jume báam yore jíápsituame? ¹² ¿Jachë empo chë yöturi jáni, itom áchay bát kat-riam Jacobta béppa? Ímëi pozom itom miikak, áapörík áma baa jëkähui, ä üusihuan éntok ä huakasihuan.

¹³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kía jábe júne ímëi báam jëkame, júchi bénasi bäi muknake; ¹⁴ të hua báam ín ä miknakeu jëkame, kaibu júchi bäi muknake, ál-la huame báam ín ä miknakeu, ä jíápsipom tápunika búitinake, ä yü jíápsinakë béchïbo.

¹⁵ Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, júmëi báamë nee miika, kaa bäi muk béchïbo éntok kaa äbo sika yeu am huík béchïbo.

¹⁶ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Ámanë em kuna núnuka, äbo huéiye.

¹⁷ Jü jámut éntok ínel ä yómmiak:

—Kanne kuunak.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Lútüriatë nooka, kanne kuunak ti jíaka; ¹⁸ bueitukë mamnim béja kunala; juka én em jípurëu éntoke kaa kuunak. Lútüriatë nooka, ínëli jíaka.

¹⁹ Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, jíbatua empo Diosta profeeta. ²⁰ Itom áchayim bát kat-riame ími káupom Diosta yörek; eme éntok ä yöri béchibo, Jerusalémpo ä ájariä tíiya.

²¹ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jámmut, nechë súale, taahuari yúmanake, juka Dios Áchayta enchim yörinakëhui, kaa ími káupo, éntok kaa buere joära Jerusalémpo jíbba. ²² Eme huaka kaa enchim täyähuem yöre; itapo éntokte huaka itom täyäu yöre, bueituk jü jínëuria judíom bétana huéiye. ²³ Të taahuari yúmanake, éntok én ájaria: jume lútula huëpo Dios Áchayta yöreme, espíritupom lútüriapo ä yörinake; bueituk jü Dios Átchay junëli áu yöri íaa. ²⁴ Dios Áapo Espíritu. Jume ä yöreme, espíritupom lútüriapo ä yörinake.

²⁵ Huanäi jü jámmut ínel áu jiaahua:

—Jüneane juka Mesíasta yebijnakëhui, Cristo ti téhuaakamta. Áapo yepsak, simeta itom téjhuaanake.

²⁶ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jü Mesías ti téhuaakame, ínapone ájaria, jü émomak nokame.

²⁷ Júnëlam nokaysu, jume ä discípulom áma yájjak. Huanärim át guómtek, jámuttamak ä ettejoä tíaka. Të kaabe ä temajek: “¿Jítasë áu nátemaje?” o, “¿Jítasë áamak ettejhua?”

²⁸ Huanäi jü jámmut, ä bächia áma tö sika, pueblou bíchaa siika. Huanäi áman yepsaka, jume yorememmu ínel jiaahua:

²⁹ —Äbem kateka ä bitcha, juka senu yoremta. ¡Bueituk simeta ín josukäu huitti nee ettejhuariak! ¿Jachu jü Cristo yebijnakeme jáni?

³⁰ Huanärim jum pueblopo yeu sájaka áu yájjak. ³¹ Jume ä discípulom éntok chë júne áu nookay, ínel jíaka:

—Maestro, jibuäe.

³² Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo senu buáhuamta ín buänakeu jípure, enchim kaa täyhui.

³³ Jume ä discípulom éntok ínel náu jiaahuay:

—¿Jachu jábe áu jibuä tójak jáni?

³⁴ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Íri ájária jü ín buáhuame: jü nee äbo bíttuakamta nésahui ín yáanakëhui, éntok ä tékil ín chúpanakëhui. ³⁵ Inëlem jijia emëe: “Ketune naiki mecham bëye, juka huajpo etta chúpnakëhui.” Të ínapo ínel enchimemmu jiaahua, jikau remtekem huasam bitcha, bueituk jü echi béja saa bíakteka jójoni. ³⁶ Jü jíchupata tóboktéame béjtuana, éntok jíbapo béchíbo jíapsihuamta ä jípunakë béchíbo náu ä tóijnake, hua echákamtamak nánancha bem al-leenakë béchíbo. ³⁷ Bueituk ímí lütüria hua noki ínel jíame: “Jü echame seenu, jü ä tóboktéame éntok, täbui.” ³⁸ Bueituk ínapo naa bëkatana enchim bíttuala, huaka kaa enchim echakäu enchim tóboktianakë béchíbo. Huate

bát echaka áma tekipanuak, eme éntok bem tekipanuakäpo tühuata mabeta.

³⁹ Huämi pueblopo juebena samaritanom Jesústa súaleka taahuak, jámutta ínel jáká béchibo: “Simeta ín yáari nee téjhuak.”

⁴⁰ Huanäi jume samaritanom áma yájaka jiokot áu jiaahua, áma ámemak ä tahua sáhueka. Huanäi guoy táapo áma taahuak. ⁴¹ Huanärim júchi chë júne juebénaka ä súsualek, áapörík ámeu nokakä béchibo. ⁴² Huanärim jámuttau ínel jiaahua:

—Béjate kaa kía ínel em jíä béchibo ä súale, bueítukte ítapo itom nákammea ä jíkkaja, éntokte júneiya tua lütüriapo íkái ájáriatukähui, jú yore jínëunakeme, jú Cristo.

Reytau tékiakamta üusi tütek, jú Jesús

⁴³ Chúkula guoy taahuarim simsuko, huämi yeu siika, Galiléa buiärau bíchaa. ⁴⁴ Bueítuk Jesús áapo ínel jiaahua, juka profeetata tua ä buiärapo, kaa ä yörihuä tíiya. ⁴⁵ Jume áma jomeme ä mabetak, Galiléau ä yepsako, simetaka Jerusalémpo ä yáakäu bíchaka jum pájcua taahuaripo, bueítuk bempo két áman nóitilatukay, jum pajkohui.

⁴⁶ Jesús júchi Caná Galiléa buiärau yepsak, huam báam ä vino yáakäpo. Senu yoreme yäurapo reytau kóba yöhue, ä üusihua tüisi kökoremta jípurey, jum pueblo Capernaumpo.

⁴⁷ Iri juka Jesústa jum Judea bétana Galiléau ä yepsak ä jíkkajaka, ä üusi mukiapo anemta ä jítto iaaka áman siika, jiokot áu jíaka. ⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem jume señaalim éntok kaa jaibu johuamta bichätek, kaibem nee súal éiyey.

⁴⁹ Huanäi jü reyttau kóba yöhue ínel áu jiaahua:

—Señor, ámanë kóm huéiye, kee ín üusi mukeyo.

⁵⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Bamsekë huéiye, jü em üusi béja türiak.

Huanäi jü yoreme Jesústa nokakäu súsualeka siika. ⁵¹ Jume ä sáhuëhuim áman kömä huéy, yehuim sájaka ä nánkek. Huanärim ä téjhuak, ínel áu jíaka:

—¡Béja türiak, jü em üusi!

⁵² Huanäi am temajek, ják horapo ä türi táytekähui.

—Tuuka, senu horam jíay jü táij huéchiria ä tójjak —tim áu jiaahuak.

⁵³ Huanäi jü ä áchayhua jünëiak huämi horapo juka Jesústa ínel áu jíakähui: “Em üusi béja türiak.” Huanäi ä súsualeka taahuak, áapo, éntok síme ä jóapo joomem.

⁵⁴ Jesús íkái señalta yáhuak, guosa huëpo Judea bétana Galiléau yepsaka.

5

Jü yoreme káraktila Betesdapo joome

¹ Chúkula íkái jita simsuko jume judíom bem papajkou áma johuay. Huanäi Jesús jum buere joära Jerusaléniu jikau siika.

² Huämi Jerusalémpo, jum kabaram puerta ti téttehuakäu kaa mekka, ili baubäa áma mánnek, hebreo nokpo Betesda ti téhuaaka.

Huäri éntok mamni portaalim jípurey. ³ Ímï juebena kökoreme tökay, liliptim, lolöim, káraktílám, jume báam náu kuutemta boobíchaka. ⁴ Bueítuk senu Diosta ángel jamak huéytuk jum baubäau kóm sisimey; huanäituk jume báam náu kuukuutiay. Ínëli jume báam náu kuutiahuak, jü bát áman kóm sikame türikatuk tatahuay, kia jita kökoata ä jípurë bétana junne. ⁵ Huämi éntok senu yoreme aaney, béja treinta áma guoj naiki huásukteka kökoreka. ⁶ Huanäi Jesús bökamta bíchaka, éntok jünéaka junëli béja juebena tiempota ä huériähui, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë türi péiya?

⁷ —Señor —ti ä yómmiak jü kökoreme —, kaabe jum báau nee kóm huéria mátxhi, náu am kuutiahuako. Bueítuk nee áman huéyo, täbuika jáibusu ínopat áman kóm sisime.

⁸ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Yejteké, em át bökäu nüka huéiye.

⁹ Huanäi laütiposu jü yoreme türika taahuak, éntok áachä bökäu nüka naa huée táytek. Huäri taahuarit éntok jimyore taahuaritukay. ¹⁰ Huanäi jume judíom ínel áu jiaahua hua kökoreka türilatukähui:

—Jimyore taahuari ëni; katë ä püanampo yúmala, juka em át boböyëhui.

¹¹ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Huä nee tütekame, áapo ínel inou jiaahuak: “Em át böyëhuë nüka huéiye.”

¹² Huanärim ä temajek:

—¿Jábesa jüri: “Em át böyëhuë nüka huéiye”, ti emou jáakame?

¹³ Jü türialame éntok kaa jüneiyay ä jábétukaïhui, bueïtuk Jesús jume géntem áma aneme tö sika sékána bíchaa siika. ¹⁴ Chúkula Jesús jum buere tiöpopo ä téaka, ínel áu jiaahua:

—Béjë türila; Dios bejritë kaa éntok johua, kaa chë béttesi machik jita emou nóttinakë béchïbo.

¹⁵ Huanäi hua yoreme sika jume judío yauchim téjhuak, ä tütekamta Jesús tíiya. ¹⁶ Íari béchïbo jume judío yäuchim juka Jesústam guójjajasey ä mëbáreka, bueïtuk ikäi ä joä béchïbo, jimyore táapo. ¹⁷ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—In Átchay én tájti tekipanua, éntok ínapo két tekipanua.

¹⁸ Íari béchïbo jume judío yäuchim chë júne át koptey ä mëbáreka, bueïtuk juka jimyore taahuata béj-reka jïba ä huë tíaka, të két juka Diosta tua áu ä Áchayek tíä béchïbo, éntok Diosta bénasi áu ä joä béchïbo.

Jü Usiarita yäura

¹⁹ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü Usiari kara ä eä páman jita yáuhua, ál-la huaka Áchayta joäu bíchau jïbba. Éntok simeta juka Áchayta joähui, jü ä Üusihua két alë bénasi ä johua. ²⁰ Bueïtuk jü Áchayhuari ä Üusi nákke, éntok simeta ä yáa bárëu áu yeu ä machiria. Éntok chë buéresi machik áu yeu machiri-anake, enchim át guómtisi maachik. ²¹ Bueïtuk hua Áchayhuarita kókkolam ä tobotoboktiä

bénasi, éntok jíapsihuamta am mámakä bénasi, junëli këtchi jü usiari huame ä mák bärëhuim jíapsihuamta am mámaka. ²² Bueituk jü Áchayhuari áapo kaabetat nokta chúpupa, ál-la ä Üusihua simeta jábetat nokta ä chúpanakë béchibo, yäurata ä mák-la, ²³ simem Diosta Üusi bem yörinakë béchibo, Áchayhuarita bem yörë bénasi. Huä Üusi kaa yöreme két huaka Áchayhuarita kaa yöre, äbo ä bíttuakamta.

²⁴ 'Tua lütüriapone ínel enchimieu jiaahua: Huä ín noki jíkkajame, éntok nee äbo bíttuakamta súaleme, jíbapo béchibo jíapsihuamta jípure, éntok kaa noki béttesi át chúpatunake, ál-la mukilatata jíapsihuamta jájamla. ²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimieu jiaahua: Taahuari yúmanake, éntok én ájaria: huame kókkolam Diosta Üusi noki jíkkaijnake, huámëri jíapsinake. ²⁶ Bueituk jáchín jü Dios Áchayhuaritat ayka jü jíapsihuame, junëli két ä Üusi ä mák-la, jíapsihuamta át ayunakëhui, ²⁷ éntok két yäura úttiata ä mák-la, jábetat bette nokta ä chúpanakë béchibo, bueituk áapörik Yoremta Üusiaritukä béchibo. ²⁸ Katem íari nokit emo guómtitua; bueituk taahuari yúmanake: sime jume kókkola máarim ä noki jáhuita jíkkaijnake. ²⁹ Huanäi huame türik yáalame yeu sájaka jíbapo béchibo jíapsinake; huame kaa türik yáalame éntok yeu kannake, tē nokta béttesi ámet chúpatunakë béchibo.

Cristota testiigom

³⁰ 'Kía ín éäpo kaitane ára yáuhua; ín ä sáyhuaka pámanne jíba nokta chuppa. Huä noki ín chupaü yäura éntok lütüria, bueitukne kaa ín éäu jo báreka éiya, ál-la hua nee äbo bíttuakamta éähui, jü ín Áchayhuari.

³¹ Ínapo ino bétana jíba nokáteko, hua ín nokäu kaa lütüria.

³² Täbuika ino bétana nooka, éntokne jüneiya huaka ino bétana ä nokäu lütüriatukähui. ³³ Eme huatem Juantau bíttuak, ä nátemaij iaaka; áapo éntok lütüriata bétana nookak.

³⁴ Të kaa inou bëye, juka jábe yoremta ino bétana noknakähui. Ál-la íkäne nooka, ínëli enchim jínëutunakë béchïbo.

³⁵ Juan jü lámpara béetemta bënaka, tájeka machiriay. Eme éntok huam ä machiriapo chúbala emo al-leetuak.

³⁶ Të ínapo chë türik nokta jípure, Juanta noki béppa. Bueituk huaka tékilta ín Áchay nee mákakähui ín ä yáanakë béchïbo, huári tékil ín joäu, nee täyatebo, juka Dios Áchayhuarita nee äbo bíttualatuka bétana.

³⁷ Két hua Dios Áchayhuari nee äbo bíttuakame ino bétana nooka. Jauhuey jünem kaa ä jíahui jíkkaij-la, éntokem kaa ä bil-la, ä jáchinatukähui.

³⁸ Ä nokihua éntok kaa enchim jíapsipo jíapsa; bueituk áapörík äbo bíttuakäu, katem ä súale.

³⁹ Elakem Diosta nooki jïojterita bitcha; bueitukem jümü emo ä téu máchile, juka jíbapo béchïbo jíapsihumta. Të ál-la jü Diosta noki jïojteri ino bétana jíba nooka. ⁴⁰ Të katem inou rúkti báare, jíbapo béchïbo enchim jíapsinakë béchïbo.

⁴¹ 'Juka looria yoremta bétana humentä kannä

mabeta. ⁴² Bueituk, ínapo enchim täya entokne jüneiya Diosta kaa enchim nákehui. ⁴³ Ínapone ín Átchay bétana äbo yebij-la, éntokem kaa nee mabeta. Të täbuika kia ä eäpo äbo yepsakäteko, júkái ál-lem mabetnake. ⁴⁴ ¿Jáchisu júntuk eme nee súalnake, enchim emo buérialëu nat mamabetaka? Éntok huaka úttilhuamta Diosta bétana jíba huémta, ¡katem ä jaria! ⁴⁵ Katem jü Dios Áchayhuaritau enchim ín nätuanake bénasi éiya. Ál-la hua Moisés ájaria, jü enchim nätuanakeme, hua enchim áa bétana tühuata boobichähui. ⁴⁶ Bueituk eme Moiséjta súalëtek, nee súal éiyey, áapörík ino bétana jiojtekä béchibo. ⁴⁷ Tem áapörík jiojtekäu kaa súalëtek, ¿jáchisu júntukem ín noki súalnake?

6

Jesús mamni mil yoremem jibuätuak
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Chúkula Jesús Galiléa bahue huáyтана bíchaa siika, Tiberiäu bíchaa. ² Huanäi tüisi juebénakam áa sáu kaatey, bueituk jume señaalim ä joäu bíchaka, jume kökoremmechi. ³ Huanäi Jesús júya káhuit jikau siika, ä discíipulommaki. Huanärim áma jotek. ⁴ Abe áu yuumay, pájcuahui, jume judíom pajkohui. ⁵ Huanäi Jesús jikau remteka juebena genteta áa sáu katemta bíchaka, Feliipetau ínel jiaahua:

—¿Jákusute páanim jínnunake jáni? ¿Ímëi jibuätua béchibo?

⁶ Të ínel jiaahuak, kía ä jiöbila báreka; Jesús béja jüneiyay jita áu yáanakëhui. ⁷ Feliipe éntok ínel ä yómmiak:

—Guoy cien denario tómiy páanim jínnuk, hueuhuëpulammet kía ili rérebeim júne kaibu ámet yúmanake.

⁸ Senu ä discípulohua, Andrés, Símon Perota saila ínel áu jiaahua:

⁹ —Senu usi ím aane, mamni cebada páanim jípureka éntok guoy ili kútchum; të ¿jaiki jáku ímëi juebenam béchïbo?

¹⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jume géntemem jote sáuhue.

Huämi éntok ili júya síari búruakay. Huanärim áma jotek, bueituk jamakim mamni mil oohuimtukay. ¹¹ Huanäi Jesús jume páanim nüka Diosta baysausuka, huanäi béja am näikimtek jume ä discípulommechi, huámëi éntok jume jokammechi; ánëli këtchi huame kútchum, bem jóboäpo tájti. ¹² Béja am jóboasuk, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jume rérebeim yeu bëkamem náu tójja, kaita täru béchïbo.

¹³ Huanärim jume rérebeim náu tójaka, dooce canastam ámey tápuniak, huame mamni cebada páanim kaa buäsuhuakame. ¹⁴ Huanäi jume yoremem, juka señalta Jesússta yáakäu bíchaka, ínel jiaahua:

—Tua lútüriapo iri ájaria hua profeeta ími ániau yebijnakëhui.

¹⁵ Të Jesús jünëiak útteapo buíjhuaka reypo áu yecha báahuaïhui; huanäi áapola káhuuu bíchaa siika.

*Jesús báam béppa hueramak**(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)*

¹⁶ Tukariu yúmay, jume ä discíipulom bahuehuim kóm sájjak. ¹⁷ Canoapom jámuka, bahuet naa búrujtim kaatey, Capernaum pueblou bíchaa. Béja kaa machiakay; Jesús éntok jíba kee ámeu yepsay. ¹⁸ Jü bahue éntok áu jíkau tóboktiay, jü jeka úttea huémtayi. ¹⁹ Béjam jamak mamni o búsan kiloometropom kaatey canoata hueriaka, huanärim Jesústa bitchak. Bahue báata béppa huéesimeka canoau jëla ansimey. Huanärim májhuey. ²⁰ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone, katem májhue!

²¹ Huanäi bempo al-leaka ä mabetak jum canoapo. Huanäi sep lautëlam áman yájjak, jum bem sájakähui.

Jü génte Jesústa jariay

²² Yokoriápo jü génte bahue huáytana aneme íkai jüneriak: huépul canoata jíba áma bókaíhui. Jesús éntok ä discíipulommak kaa áma jámuk, ál-la ímëi bempola sájjak. ²³ Të hu-ate canoam áma yájjak, pueblo Tiberia bétana. Huanärim áman yájjak, jum Diosta baysausuka páanim bem buakä náapo. ²⁴ Huä génte jünéaka juka Jesústa kaa áma aneíhui éntok jume ä discíipulom junne, canoapom jámuka sájjak, Capernauniu bíchaa, Jesústa járiuboka.

Jesús, jume páanim ámey jíapsihuame

²⁵ Huanärim bahue huáytana ä téaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jahueysä äbo yepsak?

²⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lútüriapone enchimieu ínel jiaahua: Eme nee jaria, kaa jume señaalim enchim bíchakä béchibo, ál-la páanimmea enchim jóboakä béchibo. ²⁷ Tekipanoäem, kaa hua buähuame lülütemta béchibo, ál-la hua buähuame jíbapo béchibo ayunakeme. Jü Yoremta Üusi enchim ä máknake; bueituk íkái yeu púhuak, jü Dios Átchay.

²⁸ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jítasute yáanake jäni, juka Diosta tékil yáa béchibo?

²⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íri jü Diosta tékkil, hua áapörík äbo bíttuakäu enchim súalnakëhui.

³⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jíta señaaltasë itom bíttua, ä bíchaka enchi itom súalnakë béchibo? ¿Jíta tékiltasë johua?

³¹ Itom áchayim juka manáta buäka mékka ánia see päriapo, Diosta noki jiojteri jáä bénasi: “Páanim téhuekapo joomem am buätuak.”

³² Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone ínel enchimieu jiaahua: jü Moisés kaa enchim am miikak, jume páanim; ál-la jü ín Átchay tua lútüriapo páanim téhuekapo joomem enchim miika. ³³ Bueituk jume páanim Diosta yore mímikäu, jümëi tua ájaria: jü téhueka bétana kóm sikame, éntok ím ániapo joomem jíapsihumta mikame.

³⁴ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Señor, ímëi páanim jíbe itom mímika.

³⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jume páanim ámey jíapsihuame. Huä inou rúktekame jauhuey júne kaa tébäurinake, éntok hua nee súaleme kaibu éntok júchi bäi muknake. ³⁶ Tëne béja enchimneu ínel jiaula: Nechem bil-lataka júne katem nee súale. ³⁷ Síme huame ín Áchay nee mákäu inohuim rúktinake; éntok kaibune yeu am bébnake, huaka inou rúktekamta. ³⁸ Bueitukne téhueka bétana äbo kóm yebij-la, kaa ín éäu jo báreka, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta éäu chúpa báreka. ³⁹ İri éntok jü Dios Áchayta éähui, hua nee äbo bíttuakame: huame simem nee ä mákakäu, kaabetane tárúnake, ál-la huaka taahuata äbo huémta yúmakne am jíabitetuanake. ⁴⁰ İri éntok hua nee äbo bíttuakamta éähui síme huame Diosta Üusi bíchame éntok ä súaleme, jíbapo béchibo jíapsinake; ínapo éntokne am jíabitetuanake huaka taahuata äbo huémta yúmake.

⁴¹ Huanäi jume judíom kaa tüisim ä bétana nookay, Jesústa ínel ä jákä béchibo: “Ínapone jume páanim téhueka bétana äbo kóm yebij-lame.” ⁴² Huanärim ínel jiaahuay:

—¿Jachu kaa iri jü Jesús, Joséta üusi, ä áchayhua éntok ä áyehua itom täyähui? ¿Jáchisu jüntuk iri téhueka bétana áu kóm yebij-la tíiya?

⁴³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Katem enchim násuk ino bétana kaa túisi náu nooka. ⁴⁴ Kara jábe inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta nee äbo bíttuakamta inou

ä rúktituayo; ínapo éntokne ä jíabitetuanake, huaka taahuata äbo huémta yúmako. ⁴⁵ Jum profetam librompo ínel jïojteri: “Dios símem majtianake.” Júntuksan síme huame Diosta noki jíkkajame, éntok áa bétana jita täyame, inou rúkte.

⁴⁶ ‘Kaabe Dios Áchayta bil-la jïöbe, ál-la hua Diosta bétana äbo yepsakame. İri ä bil-la, juka Dios Áchayta. ⁴⁷ Tua lütüriapone enchimme ínel jiaahua: Huä nee súaleme jíbapo béchïbo jíapsihuamta jípure. ⁴⁸ Ínapone jume páanim ámey jíapsihuame. ⁴⁹ Enchim áchayim mékka ánia see päriapo manáta buäka junne, tem jíba kókkok. ⁵⁰ İri ájaria jume páanim téhueka bétana kóm yepsakame, bueítuk jábe am buäkame kaa muknake. ⁵¹ Ínapone jume pan jíapsame téhueka bétana kóm yebij-lame; jábe júne ímëi páanim buäkame jíbapo béchïbo jíapsinake. Jume páanim ín am máknakëhui, ín takaahua. Íkäine am miknake, jume síme ániapo jomeme bem jíapsinakë béchïbo.

⁵² Huanäi jume judíom náu nok nássuay, ínel jíaka:

—¿Jáchisen iri ä takaahua itom buätuanake?

⁵³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua:

Eme juka Yoremta Üusi takaahua kaa buäkätek éntok kaa juka ä ójbo jëkätek, katem jíapsinake.

⁵⁴ Huä ín takaahua buäkame éntok ín ójbo jëkame jíbapo béchïbo jíapsihuamta jípure; ínapo éntok ä jíabitetuanake, jü taahuata äbo huémta yúmako. ⁵⁵ Bueítuk jü ín takaahua

tua jü buähuame; jü ín ójbo éntok tua huame bäam jijihuame. ⁵⁶ Huä ín takaahua buäkame éntok ín ójbo jékame ínot jiápsa, ínapo éntok áachi. ⁵⁷ Huä Dios Áchay jiápsame nee äbo bíttuak, ínapo éntok Dios Áchayta béchïbo jiápsa; kialïku juka ín takaahua buäkame két ínoy jíapsinake. ⁵⁸ Ímëi jume páanim téhueka bétana äbo kóm yepsakame. Kaa huame enchim áchayhuarim buäkäu bénna, bueitukim jíba kókkok. Të hua ímëi páanim buäkame jïbapo béchïbo jíapsinake.

⁵⁹ Pueblo Capernaumpo íkai nookak, am maj-tiaka jum sinagapo.

Jïbapo béchïbo nooki áy jíapsihuame

⁶⁰ Jume juebena discípulom ä jíkkajaka ínel jiaahua:

—¡Béttesi maachi, ï nooki! ¿Jábesu én ä jíkkaj báanake?

⁶¹ Jesús éntok ä discípulom jüneriaka, kaa tüisi náu am nokayo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu ïri enchim kaa al-leetua?

⁶² ¿Jáchisem éenake jäni, juka Yoremta Üusi bannaataka ä anëu nótteka jikau ä huéy ä bíchákateko? ⁶³ Jü Espíritu Santo ínel juka jíapsihuamta yore miika; jü takaahua éntok kaita yánti jíapsihuamta yore mákka. Huä nooki ín enchimneu nokakäu, jüri Espíritu éntok jíapsihuame. ⁶⁴ Të huate enchim násuk aane, kaa ä súaleme.

Bueituk Jesús béja jüneyay kësampo naateka am jábétukähui jume kaa ä súaleme, éntok jábeta ä nénkinakëihui. ⁶⁵ Huanäi ínel jiaahua:

—Íäri béchibone ínel enchimieu jiaula: Kía jábe júne kara inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta ínel éayo.

⁶⁶ Júnakoy naateka juebena ä discípulom amáu nóttek; béjam kaa áamak rejtey.

⁶⁷ Huanäi jü Jesús jume doocemieu ínel jiaahuak:

—¿Jachem eme két sáka báreka éiya?

⁶⁸ Huanäi jü Símon Peero ínel ä yómmiak:

—Señor, ¿jábetausute kannake? Empo jíba ä jípure, juka jíbapo béchibo jíapsihuamta.

⁶⁹ Ítapo éntok ä sual-la, éntokte júneiya enchi jü Cristotukähui, jü Dios jíbapo béchibo jíápsamta Üusi.

⁷⁰ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínapo jume doocem yeu púala? ¡Të huépülaka enchim násuk diablo!

⁷¹ Judas Iscarioteta bétana nookay, Símonta üusi, jume doocemmak näikiatukaihui; íri jü ä nénkakame.

7

Jesústam kaa súaley, jume ä sailahuam

¹ Chúkula íkäi simsuko, Jesús Galiléa buiärapo naa huéiyey; kaa Judea buiärapo naa huée báarey, bueítuk jume judío yauchim ä mēbáreka éiyay. ² Kaa jaikika bëyey jume judíom pajkou yúmanakē béchibo, pajko tabernáculohui.

³ Huanäi jume ä sailahuam ínel áu jiaahua:

—Ímire yeu sika Judeau bíchaa siime, jume em discípulom áman aneme juka em tékil am binnakē béchibo. ⁴ Bueítuk jábe júne áu

täyatebo báareme kaa éhuil jita jojoa. Empo ikäi joätek, sime genteta ániat jomemtau emo yeu buíj éiyey.

⁵ Bueituk jume ä sailahuam júne kaa ä súaley.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jü taahuari ino béchïbo kee jee yuuma, të jü enchim taahuari jauhuey júne jíba türi.

⁷ Jü génte kaibu enchim kaa bibitpenake, të nee ál-lam kaa bibitpeiya, bueituk ínapo áme bétana nooka, bem boojoriau kaa türiakähui.

⁸ Emem áman jikau kaate jum pajkohui; ínapone chúkula áman huée báare, bueituk ín taahuari kee jee yuuma.

⁹ Ikäi ámeu noksuka, jum Galiléapo taahuak.

Jesús pajko jõtampo aaney

¹⁰ Të chúkula jume ä sailahuam áman jikau sákasuk, áapo két áman jikau siika jum pajkohui, të éhuili kaa simem bíchäpo. ¹¹ Jume judíom éntok jum pajkopo ä jariay, ínel jíaka:

—¿Jákusu aane jáni huäri?

¹² Huanäi buéresi áa bétana náu nokhuame huéiyey juebenara genteta násuku. Bueituk huate ínel jiaahuay: “Áapo tü yóreme”; të huate entok ket ínel jiaahuay: “Èe, kía genteta bāitättāhua.”

¹³ Të kaabe huatem jíkkajäpo áa bétana nookay, judíom májhueka.

¹⁴ Të huam pajkota násuk huëpo, Jesús buere tiöpou jikau siika huämi am majtia táytek.

¹⁵ Huanäi jume judíom yauchim át guómtēka taahuak, ínel jíaka:

—¿Jáchisu ìri am täya jume letram, kaa majti-ataka?

¹⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Jü ín am majtiäu kaa ino bétana huéiye, hua nee äbo bíttuakamta bétana ál-la. ¹⁷ Jü Diosta éä páman huée báareme, jüneenake juka ín am majtiähui Diosta bétana huéhui ö kía ino bétana. ¹⁸ Jü áa bétana nokame ä úttilhuaata jaria; të jü äbo ä bíttuakamta úttilhuamta jariame, ìri tua lütüriata nooka, éntok jü kaa lútula jíapsihuame kayta át ayka.

¹⁹ '¿Jachu kaa jü Moisés juka leyta enchim mák-la? Të eme kía jábe júne, huákäi leyta nokä páman kaa ä boojoria. ¿Jatchiakasem nee më báare?

²⁰ Huanäi jü génte juebenara ínel ä yómmiak:

—Lemooniotë jíapsipo jípure. ¿Jábesu enchi më báare?

²¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Senu tékiltane yáuhuak jimyore táapo, eme éntok át guómtek. ²² Lütüriapo jü Moisés juka circuncisiónta enchim mákkak. Jü circuncición entok (jü ili usi ou bicho bia punta chuktirihuame), të kaa Moisés ä átteak, ál-la jume itom áchayhuariam bát kat-riam, të eme jum jimyore táapo junne ili usita circuncisiónta joria. ²³ Të èni, eme juka circuncisiónta ä jojoria jimyore táapo juka ili usita, Moisésjta ley kaa béj-re báreka. ¿Jatchiaka júntukem inou omte, jimyore táapo juka yoremta yúmalasi ín tütekä béchïbo? ²⁴ Katem kía jábetat bíchaka nooka kaa huiti jünéaka, ál-lem juka tua lütüriata jíba yáa báreka éiya.

¿Jachu ìri ájãria jü Cristo?

²⁵ Huate éntok buere joära Jerusalémpo joome ínel jiaahua:

—¿Jachu kaa ìri, hua më báahuaka jar-iuhuame? ²⁶ Áachem suuhua, kaa éhuil nooka, éntok kaabe áu jále. ¿Jachum lütüriapo ä tatäyak jáni jume nesahueme íkãi Cristotukähui? ²⁷ Ítapote jüneiya íkãi jákun jometukähui; të juka Cristota yepsak, kaabe jüneenake jákun ä jometukähui.

²⁸ Huanäi ikãi jikkajaka, Jesús, jum tiöpopo am majtiaka kusisi ínel jiaahua:

—Jamakem nee täya jáni, éntokem jüneiya jákun ín jometukähui; tëne kaa ín éäpo äbo yebij-la; ál-la jü tua lütüriata jípureme nee äbo bíttuak, hua kaa enchim täyähui. ²⁹ Të ínapo ä täya bueítukne áapörikut yeu simla, éntok áapo nee äbo bíttuak.

³⁰ Huanärim ä pereesote báreka éiyay, të kaabe ä buíssek, bueítuk kee jee ä taahuari yu-umay. ³¹ Huä génte juebenara násuk bürukam ä sússualeka taahuak, éntokim ínel jiaahuay:

—Jü Cristo äbo yepsakätek, ¿jachu huate señaalim yáanake jáni íkãi yáakäu béppa?

Jume pariserom Jesústau sontarom áu bíttuak ä peresote iaka

³² Jume pariseerom juka genteta jikkajak Jesústa bétana éhuil am nokayo; Huanäi jume tiöpopo tékiakame éntok jume pariseerom sontarom áman áu bíttuak ä buíj iaka. ³³ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Ketunene ili jaiki táapo enchimmak an-nake; huanäine hua nee äbo bíttuakamtau júchi huéenake. ³⁴ Nechem jariunake jiöbe të katem nee téunake. Bueituk eme kara áman yáijnake huam ín annakepo.

³⁵ Huanäi jume judío yäuchim náu ínel jiaahua:

—¿Jákunsu huée báare jáni ii, jachute kara ä téunake jáni? ¿Jamak jume judíom griegom násuk chíbejtilammeu huéenake? Éntok, ¿jume griegom majtianake jáni? ³⁶ ¿Jáchisu jiau báare jáni ínel ä jíakähui? “Nechem jariunake, të katem nee téunake, ti jiaahuak; éntok, jeme kara áman yáijnake, huam ín annakepo!”

Bääm ámey jíapsihuame

³⁷ Pajkota chúpëpo i buere taahuarichi, Jesús kíkteka kusisi nónokak, ínel jíaka:

—Kía jábe junne bäi mukeme, inou rúkteka bää jínake. ³⁸ Huä nee súaleme, Diosta noki jiojteta jáa bénasi, bathue bää jíápsame bénasi ä jíápsipo búitinake.

³⁹ Iayiri Jesús ínel jiau báarey juka Espíritu Santota am mabetnake bétana jume ä súaleme; bueituk kee jee äbo yepsay jü Espíritu Santo, bueituk Jesús kee jee lóoriapo mabethuay.

Juka genteta kaa nánancha éähui

⁴⁰ Huanäi juebena genteta násuk, huate ikäi jíkkajaka, ínel jiaahuak:

—Lútula huëpo iri ájária jü profeeta yebijnakeme.

⁴¹ Huate éntok ínel jiaahuay:

—Íri ínel jü Cristo yebijnakeme.

Huate entok két ínel jiaahuay:

—¿Jachu jü Cristo Galiléa buiära bétana yebijnake jáni? ⁴² Jü Diosta noki ínel jiaahua Davidtamak huéerim, éntok pueblo Belén Davidta jomëpo ä yebijnake tíiya, juka Cristota.

⁴³ Huanäi jü génte katim nanabeu ée táytek, Jesústa bétana. Huanärim emo näikimtek.

⁴⁴ Huate éntok ä buíjtebo báreka éiyay; të kaabe át mámtek.

Jü yaura katim Jesústa súaley

⁴⁵ Jume sontarom tiöpota suayame jume áma nésahuemmeu nóttek, éntok pariserommehui, huanärim ínel ámeu jiaahua, jume porisimnehui:

—¿Jatchiakem kaa ä nüpak?

⁴⁶ Jume sontarom entok ínel am yómmiak:

—¡Jauhuey júne kaa jábe yoreme íneli nok-la íkai yoremta nokä bénasi!

⁴⁷ Huanäi jume pariseerom ínel am yómmiak:

—¿Eme két bätaihuak? ⁴⁸ ¿Jachu jábe yäurapo nésahueme o jábe pariserom ä súsualek jáni? ⁴⁹ Të i génte Diosta ley kaa täyame, bétte noki ámet chúpári.

⁵⁰ Nicodemo, hua tukaapo áu nóitekaihui, ket pariserotukai; éntok ínel ámeu jiaahua:

⁵¹ —Jü itom ley jia pámani katte yoremta yäura bíchäpo nätuanake kee bát ä nok jikkajaka éntok kee jünéaka jita ä yáalatukähui.

⁵² Huanärim ínel ä yómmiak:

—¿Jachu empo két Galiléapo joome? Diosta jiojteritë bitcha éntoke át suuhua, jauhuey júne jum Galiléapo profeeta kaa áu tóboktiala.

Jámut täbuiik éhuil kunakame

⁵³ Huanaäi hueuhuëpulukam bem jóau bíchaa sájjak.

8

¹ Huanäi Jesús júya káhui Oliivou bíchaa siika.

² Kethueytana éntok tiöpou yepsak. Huanäi büru génte áu yájjak. Áapo huämi káteka am majtiay. ³ Huanäi jume leyta am mama-jtíame éntok jume pariseerom jámuttam täbui yoremta éhuil áu kunatualata téaka áu ä nüpak. Huanärim násuk ä kéchaka, ⁴ Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, i jámut ä kuna kaa ä bíchäpo täbui yoremtamak böka téihuak. ⁵ Jü Moiséjta ley éntok ínel jiaahua: Jume jáamuchim junëli emo nüyeme am mamaasuka am súa nésahue. Émposu, ¿jáchise jiaahua?

⁶ Bueitukim íneli jíaka, ä jioptuaka ä nätua báarey. Të Jesús, buíau kóm chätuka, súttuy buíapo jiojte táytek. ⁷ Tem naa múksi kaa nok yáateka, élaka ä temajey. Huanäi kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Huä enchim násuk kaa juënak yáalame, huäri tétata bát nüka áu jímma.

⁸ Júchi éntok kóm chätuka jum buíapo jiojte táytek. ⁹ Të bempo, íkäi jíkkajaka, bem jiápsipo nätuahukame bénasim emo innëay, bem Dios bejri bétana. Huanärim hueepulaka yeu kat táytek, ou yoiyöturimpo naateka chë kaa yoiyöhuemmeu tájti. Huanäi Jesús áapola áma taahuak, jü jámut éntok áa náapo. ¹⁰ Huanäi

Jesús kíkteka, kaabeta áma bitchak, huaka jámutta jíbba. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jáksum aane jume enchi nátuame? ¿Jachu kaabe nokta béttesi emót chúppak?

¹¹ Huanäi ínel ä yómmiak:

—Èe, kaabe, Señor —ti áu jiaahua.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapo júnene kaa bétte nokta emót chúppa. Simëe, të katë júchi Dios bejrita johua.

Jesús jü ániata machiriame

¹² Jesús éntok júchi gentetau nookak, ínel ámeu jíaka:

—Ínapone jü ániata machiriame; hua ino sáu huéeme kaibu kaa machiku hueramnake, ál-la huaka machiriata áy jíapsihuamta jípunake.

¹³ Huanäi jume pariseerom ínel áu jiaahua:

—Empo emo bétana jíba nooka. Huä em emo bétana nokäu kaa lütüria.

¹⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Eläposu ínapo ino bétana nooka, të ín nokäu lütüria; bueítukne jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakëhui. Të eme katem jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakëhui. ¹⁵ Eme kía yoremem ä türë páman nokta jábemmet chúchupa. Ínapo éntok kaabetat nokta chúchupa. ¹⁶ Të ínapo jábetat nokta chúpätek, jü ín nokäu lütüria; bueítukne kaa ínapola jíba jábetat nokta chúppa. Ál-la hua nee äbo bíttuakame, jü Dios Átchay, jábetat

ínomak nokta chúppa. ¹⁷ Enchim leypo ínel jiojteri: Guoy oóhuim nánälaisi nokäu jíba lútüría. ¹⁸ Ínapone jü ino bétana nokame; hua ín Átchay nee äbo bíttuakame két ino bétana nooka.

¹⁹ Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü em Átchay?

Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Eme katem nee täya, éntok ín Áchayta junne. Nechem täyátek, ín Áchaytem két täya éiyey.

²⁰ Jesús íkái nokta nookak, tiöpopo am majtiaka jum tómita náu totoijhuäpo. Të kaabe ä buíssek, bueítuk ä taahuari kee jee yuumay.

“Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja”

²¹ Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone siime, éntokem nee jariunake; tem huam enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.

²² Huanäi jume judío yäuchim ínel jiaahuay:

—¿Jamak áapo áu më báare? Huäri béchibo ínel jiaahua: “Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.”

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme ím buíapo joome; ínapo éntok jikat téhuekapo joome. Eme ím ániapo joome; ínapo éntok kaa ímí ániapo joome. ²⁴ Kíalíkune ínel enchimneu jiaahuak: Enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Bueítukem kaa nee

súalëtek ín ájariatukäu, enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake.

²⁵ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Émposu, ¿jábesäe?

Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Béjane kësampo enchim téjhuaasuk.

²⁶ Juebenakne jita enchimneu nok machik jípure, éntokne enchimmet nokta chúpanake. Të hua nee äbo bíttuakame tua lütüriata jípure. Ínapo éntok huaka ín áa bétana jikkaij-läu ím ániapo anemneu nooka.

²⁷ Tem kaa jünéaka taahuak, Dios Áchayta bétana ámeu ä nokaihui. ²⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Júnak jübua huaka Yoremta Üusi jikau tóboktiahuakem jüneenake ín ájariatukähui, éntok kaa kía ín éäpo ín jita joähui; ál-lane hua Dios Áchayta nee majtiakäu jíba nooka.

²⁹ Bueítuk hua nee äbo bíttuakame ínomak aane; kaa nee ínapola tóij-la, jü Dios Átchay, bueítukne ápärik türëu jíba johua.

³⁰ Íari bétana ä nokayo, juebénakam ä súaleka taahuak.

Jü lütüria jísumariata ára itom búttiria

³¹ Huanäi Jesús jume judíom ä súalekamneu ínel jiaahua:

—Emëe huam ín noki huë páman jíba anëtek, tua lütüriapem ín discípulomtunake;

³² Éntokem lütüriata täyanake. Huä lütüria éntok súmaripo enchim búttianake.

³³ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo Abrahamtatte yeu sákala, éntok jauhuey júne kaabeta bétukte ito jípula. ¿Jáchisu júntuk empo ínel jiaahua: “Búttiataunakëem”?

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lútüriapone ínel enchimieu jiaahua, síme huame kaa tühuata joame, kaa tühuata bétukim jíapsa. ³⁵ Huä tekoka sáyhuame kaibu jíba béchïbo jóapo tahuanake; të hua usiari ál-la jíba béchïbo áma tahuanake. ³⁶ Júnëli juka Diosta Üusi jísumapo enchim búttiako, lútüriapem jísumapo búttiataka tahuanake. ³⁷ Júnëane Abrahamtat enchim yeu sákalatukähui; tërem nee mëbáreka éiya, buëituk ín noki kaa enchim jíapsipo huétche. ³⁸ Ínapo huaka Dios Áchaytamak aneka ín bíchakäu enchimieu nooka; eme éntok huaka enchim áchay bétana huémta enchim jíkkajäu johua. Eme diablota áchayek.

³⁹ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Abrahamtate áchayek.

Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme Abrahamta üusimtuk, Abrahamta boojoriähuem jo éiyey. ⁴⁰ Tem én nee mëbáreka éiya, lútüriata enchimieu ín nokakä béchïbo, hua Diosta bétana ín jíkkajakähui. ¡Abraham íkai kaa yáuhuak! ⁴¹ Eme huaka enchim áchay joäu johua.

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Ítapo kaa kía ják éhuil usiari; huépülak jíbate áchayek, juka Diosta.

⁴² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme juka Diosta Áchayeko, lútula huëpem nee nák éiyey, bueituk ínapo Diostat yeu simlataka äbo yebij-la. Kanne ín éäpo äbo yebij-la; äapo nee äbo bittuala. ⁴³ ¿Jatchiakem kaa ín nokibet jüneiya? Bueituk kaa ín noki enchim jikkaj bäre béchibo. ⁴⁴ Eme diablota átteam, jü enchim átchay; éntok äapörik éähuem johua. Bueituk äapo yore súhua, kësam huëpo naateka, éntok jauhuey júne kaa lütüriata yáala, bueituk kaita lütüria át ayka. Bueituk ára nókichiriata nokätek, ä áttea bétana nooka; bueituk äapo ára nókichi, éntok ára nókichi áchayhuaria. ⁴⁵ Nee éntok lütüriata nokay junne, katem nee súale. ⁴⁶ ¿Jábesu enchim násuk ára nee nätua, kaa türik nee yáalä tíaka? Bueituk lütüriata nee nokay, ¿jatchiaka eme kaa nee súale? ⁴⁷ Huä Diosta áttea Diosta noki jikkaja; íari béchibem kaa ä jikkaja, bueitukem kaa Dios áttearim.

Cristo Abrahamtapat bát huéiye

⁴⁸ Huanäi jume judío yäuchim ínel ä yómmiak:

—¿Jachute kaa tüisi jiaahua ítapo, enchi samaritano tíaka, éntok lemooniota enchi jipurëhui?

⁴⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo kaa lemooniota jipure. Ál-lane ín Átchay jikau chátcha; eme éntok kía kaitapo nee bitcha. ⁵⁰ Juka símek béppa musäla machik, kanne ino béchibo ä jaria. Të aane, hua ino béchibo ä jariame. Áapo hua nokta yoret chúpame. ⁵¹ Tua lütüriapone ínel enchimneu

jiaahua: Huä ín noki huë páman áu jípureme, kaibu muknake.

⁵² Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Én ál-late tua jüneiya lemooniota em jípurèhui. Abraham muukuk, éntok jume profeetam júne kókkok. Empo éntok ínel jiaahua: “Jü em noki huë páman áu jípureme, kaibë ä múknake tíiya.” ⁵³ ¿Jachë empo chë yöhue itom áchay Abrahamta béppa, jü mukukame? Éntok profeetam júne kókkok. ¿Jábeta bénasisë emo éria?

⁵⁴ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Inapoisune ino úttiletek, ín ino úttileu kaita béj-re. Huä ín Átchay, Áapo nee úttile, hua enchim emo Diosek tíähui. ⁵⁵ Të eme kaa ä täya. Ínapo ál-la ä täya. Kanne ino ä täya tiátek, kíane ára nókichitu éiyey, enchim bénasi. Tëne ä täya, éntokne ä nokihua yöre. ⁵⁶ Abraham enchim áchay áu al-leetuak, huaka ín taahuari áu bínnake tíaka. Huanäi éntok ä bíchaka, al-leaka taahuak.

⁵⁷ Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Empo kee cincuenta huásukturiam huéria, ¿éntoke Abrahamta emo bit-la tíiya?

⁵⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimeu jiaahua: Kee jee Abrahamta yeu tómtey, ínapone huéiye.

⁵⁹ Huanärim téttam nüka ä mamaasu báarey. Të Jesús am éusuriaka, tiöpopo yeu siika, áme násuk ámani.

9

Jesús líptita pujtetuak

¹ Áma huam huéeka Jesús senu yorem líptita yeu yoremtulata bitchak. ² Huanäi ä discípu lom ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jábesu Dios bejrita yáuhuak, íkai ínëli líptitaka yeu ä yoremtukä béchïbo? ¿Áapo, o ä áchayhuam?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Kaa áapo éntok ä áchayhuam junne, katim Dios bejrim yáuhuak, líptitaka yeu ä yoremtnakë béchïbo; ál-la Diosta tékilta át bittunakë béchïbo. ⁴ Úttea hua nee äbo bíttuakamta tékil ín yáanakëhui, huaka taahuata kee simeyo. Tukaari yebijnake; huanäi jábe júne kara tekipanuanake. ⁵ Ím ániapo ín anëpo tájti, íkai ániatane machiria.

⁶ Íkai noksuka, buíapo chít huátteka, techoata yáuhuak. Huanäi súttuy ä nüka, líptita pusimmet ä teekak. ⁷ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Ámanë sika emo báksia báam mánekäpo Siloë teäpo. (Siloë “áman bíttuari” tiau báare.)

Áapo áman sika áu báksiak; huanäi éntok bíchaka nóttek. ⁸ Huanäi jume áa náapo jóakäihui, éntok jume bannaataka ä täyäu ä líptitukau, ínëlim náu jiaahuay:

—¿Jachu ïri kaa áman káteka nénetaneïhui?

⁹ Huate ínel jiaahuay:

—Áapo ájãria.

Huate éntok:

—Ëe, kaa ájãria. Alë bënna.

Áapo éntok ínel jiaahuay:

—Ínapone ájãria.

¹⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë ayuka én ára bitcha?

¹¹ Huanäi ínel am yómmiak:

—Huä yoreme Jesús tíame techoata yáaka pusimpo ínot teekak, ínel inou jíaka: “Ámanë báam mánekäu Siloéu sika emo báksia.” Huanäine áman sika ino báksiaka bíchaka taahuak.

¹² Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü yoreme?

Áapo éntok:

—Ínel jiaahua —kanne jüneiya.

Jume pariseerom ä temajek juka líptitukäuta

¹³ Jume pariserommeu yeu tóijhuak, jü líptitukäihui. ¹⁴ Jimyore taahuaritukay, juka Jesústa techoata yáaka, juka líptita pujtetu-akähui. ¹⁵ Huäri béchïbo, júchi bénasim ä temajek, jume pariseerom, jáchín ä pujtekä bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Techoata pusimpo ínot teekak. Huanäine ino báksiaka bitchak.

¹⁶ Huanäi huate pariseerom ínel jiaahuay:

—Jü yoreme kaa Diosta bétana huéiye, bueítuk jimyore taahuata kaa yöre.

Huate éntok ínel jiaahuay:

—¿Jáchisen juëna yöremtaka ímëi señaalim jonake?

Júnëlim kaa nanabeu éaka náu nok nássuay. ¹⁷ Huanärim júchi ínel áu jiaahua, jü líptitukäutahui:

—¿Jáchisë jiaahua empo, hua enchi pujtetu-akamta bétana?

Áapo éntok am yómmiak:

—Ínapo, ä profeeta tíiya.

¹⁸ Të jume judíom katim ä súaleka taahuak, kaa bíchaka ä pujtekä bétana. Huanärim juka líptitukäuta áchayim núnotebok. ¹⁹ Huanärim am temajek:

—¿Jachu ìri jü enchim üusi, hua kaa bíchaka enchim yóremtula tíähui? ¿Jáchisu júntuk én bitcha?

²⁰ Jume ä áchayim entok ínel am yómmiak:

—Jüneate íkái itom üusekähui, éntok líptitaka yeu ä yóremtukähui; ²¹ të én jáchin ä bíchäu, éntok jábeta ä pujtetuakäu, katte jüneiya. Áapo béja yöhue; akem ä temaje. Áapo noknake.

²² Ä áchayhuam ínëli jiaahuak, judíom májhueka. Bueítuk ímëi nokta náu yáalatukay, ínel jíaka: “Kía jábeta junne Jesústa Mesías tíayo, jum tiöpopo yeu béeptunake.” ²³ Huäri béchibom ínel jiaahuay, jume ä áchayim: “Béja yöhue; áapörikem nátemaje.”

²⁴ Huanärim júchi juka yoremta líptitukäuta núnoteboka, ínel áu jiaahua:

—Diosta bíchápe lütüriata itom téjhua. Ítapote jüneiya íkái yoremta juëna yóremtukähui.

²⁵ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Ä juëna yóremtukäu, ínapo kaa jüneiya. Të senu huémtane ál-la jüneria: ínapo kaa bitchay, tëne én ál-la bitcha.

²⁶ Júchim éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Jítasu emou yáuhuak? Éntok, ¿jáchisu enchi pujtetuak?

²⁷ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Béjane enchim téjhuaala, të katem nee nok jíkkaja. ¿Jatchiakasem júchi ä jíkkaj báare? ¿Jachu két eme ä discípulomtu báare?

²⁸ Huanärim áu omteka ínel áu jiaahua:

—Empo jü yoremta disciipulo; të ítapo Moiséjta disciipulomte. ²⁹ Ítapo jüneiya Diosta Moiséjtau nokakähui; të íäri bétana, katte jüneiya jákun ä jometukähui.

³⁰ Jü yoreme éntok ínel am yómmiak:

—Íri tua át guómtisi maachi, áapörík nee pusim étaporiakähui, éntok enchim kaa ä jüneriähui jákun ä jometukähui. ³¹ Jüneate jume Diosta bejri joame Diosta kaa am nok jíkkajähui; të jábe junne Diosta yöreka, entok ä éä páman áneme, huákäi nok jíkkaja.

³² Jauhuey júne kaabeta bétana jíkkaj-ri líptitaka yeu yóremtulataka ä bíchakä bétana.

³³ Í kaa Diosta bétana huëtek, kaita ára yáa éiyey.

³⁴ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Empo Dios bejriipo yeu yóremtulataka junne, ¿itomë majtia báare?

Huanärim áma yeu ä jaasek.

Jü Diosta noki kaa täyame líptita béna

³⁵ Jesús ä jíkkajak, áma yeu ä simtuahuaka bétana. Huanäi ä téaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo Diosta Üusi súale?

³⁶ Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Señor, nechë téjhua ä jábétukähui, ín ä súalnakë béchibo.

³⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Akë ä bil-la; ínapone ájãria, jü émomak nokame.

³⁸ Huanäi tónommia kíkteka ä yörek, ínel jíaka:

—Señor, enchine súale.

³⁹ Jesús éntok ínel jiaahua:

—Bette nokta chúpa bárekane ím ániau yep-sak, huame kaa bíchame bínnakë béchíbo, huame bíchame éntok kaa bíchamta bénasi am tahuanaké béchíbo.

⁴⁰ Huanäi huate pariseerom áamak anëu, íkãi jíkkajaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachu ítapo két liliptim?

⁴¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Liliptimtukem, jü Dios bejri kaa enchimmet ayu éiyey. Të én enchim emo bíchá tíä béchíbo, jü Dios bejri enchimmet taahua.

10

Jume kabara kórãim ejemplo

¹ 'Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: jü kaa kabara kórãi puerta páman kibakekame, të sékána áman túbuktekame, lak-ron, éntok útteapo jábeta jita üuhua. ² Të hua puerta páman kibakekame, áapo jü kab-yeero. ³ Jü puertata suayame, íkãi ä étaporía. Jume kabaram éntok juka kab-yeerota nok täya. Áapo éntok jume ä kabarammeu bem téhuampo ámeu nokaka, yeu am béeba. ⁴ Huame síme ä átteahuam yeu am bebaka ámepat huéenake. Jume kabaram éntok ä guojaanake, bueitukim ä nok täya. ⁵ Të kaa bem täyãhuim kaibu

guojaanake, ál-lam ä tö tenninake, bueitukim täbuik nok jáhuita kaa täya.

⁶ Íkái ejemplota ámeu yétchak, jü Jesús; të bempo kaa jünéaka taahuak, jita bétana ámeu ä nokaihui.

Jesús, jü tü kab-yeero

⁷ Jesús éntok júchi ámeu nookak, ínel jáaka:

—Tua lütüriapone ínel enchimieu jáahua: Ínapone ájaria jü kabara kóräi puerta. ⁸ Síme huame ínopat äbo yájakame, útteapom jábem jita üuhua, éntokim éekbua; të jume kabaram katim am nok jákkajak. ⁹ Ínapone jü puerta; hua ínot éaka kabara kóräiu kibakeme, jínëutuna. Kóräipo kikkibaknake, éntok yeu hueramnake, éntok básota téunake.

¹⁰ 'Jü lak-ron kía ékbua báreka yebijnake, éntok jábeta mëbáreka éntok jita chíbejtiaka ä tejal báreka. Të ínapo äbo yebij-la jápsihumta enchim jípunakë béchïbo, éntok büruk béppa yún enchim ä jípunakë béchïbo. ¹¹ Ínapone jü tü kab-yeero. Huä tü kab-yeero ä jípsi nénkinake ä kabaram béchïbo. ¹² Huä tómipo kabaram suayame, kaa tua tü kab-yeero, éntok kabaram kaa átteak. Robota áu huémta bichátek, kabaram tö búitinake. Huanäi jü robo ámeu yepsaka am kikkisuka chíbelam am jaanake. ¹³ Júnëli hua tákiatata kabaram suayame búitinake, bueituk kía tómipo am suaya. Kabaram tärük junne, kaita áma tärü.

¹⁴ 'Ínapone ájaria jü tü kab-yeero. Jume ín kabaramne täya; huame ín kabaram éntok, nechim täya. ¹⁵ Alë bénasi jü ín Áchay

nee täya, éntok ínapo két ín Áchayne täya. Éntokne ín jíapsi nénka jume kabaram béchibo. ¹⁶ Huate kabaramne jípure, të huámëi kabaram kaa ímï kóräipo joome. Huámëine két äbo huérianake, éntokim két nee nok jíkkajsnake. Huépul bénasim náu anna; éntok huépü kab-yerotunake.

¹⁷ 'Jü ín Áchay huäri béchibo nee nákkë, bueitukne sïmem béchibo ín jíapsi nénka; chükula éntokne júchi ára ä nüye. ¹⁸ Kaabe nee ä úhua; ál-lane ínel ín éä béchibo muuke. Útteatane jípure ín múknakë béchibo, éntokne útteata jípure júchi jíapsita ín nünakë béchibo. Íkai nésautane mabetak, ín Áchay bétana.

¹⁹ Kaa nanabeu éaka, júchim náu nok nássua táytek, jume judío yäuchim, ïri nokta béchibo.

²⁰ Juebénakam ínel jiaahuay:

—Lemooniota jípure. Rokotula. ¿Jatchiakem ä nok jíkkaja?

²¹ Huate éntok ínel jiaahua:

—Jábe lemooniota jípureme kaibu ilë bénasi noknake. ¿Jachu jü lemoonio ára pusim am étaporía, jume liliptim?

Jume judíom Jesústa omoutek

²² Buere tiöpota chúpukäu huáatihuaupajkotukay, jum buere joära Jerusalémpo. Huamëi taahuarimmechi éntok sébe tiempotukay. ²³ Jesús éntok áma naa huéiyey, tiöpopo, Salomónta portaalimpo. ²⁴ Huanäi jume judíom ä kóntiaka ínel áu jiaahua:

—¿Jauhuey tájtisë itom jíapsi kaa al-leetuanake? Empo jü Cristotukätek huittë itom téjhua.

²⁵ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Enchimne ä téjhuaasula, të katem nee súale. Huä tékil ín yáari ín Áchay téhuampo, huári ino bétana nooka; ²⁶ të eme kaa ä súale, bueitukem kaa ín kabaram, ín enchimneu jíakä bénasi. ²⁷ Jume ín kabaram nee nok täya; ínapo éntok am täya, éntokim nee guojaase. ²⁸ Ínapo éntok jíbapo béchïbo jíapsihuaanta am miika. Bempo kaibu emo tärúnake jauhuey junne, éntok kaabe ín mámpo yeu am huíknake. ²⁹ Huä ín Átchay nee am mikakame, chë simem béppa nésahue, éntok kía jábe júne kara ín Áchay mámpo yeu am huíkke. ³⁰ Ínapo, éntok ín Átchay, náute huépülay.

³¹ Huanäi jume judíom júchi tétam nüka, ä mamaasu báreka. ³² Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Juebenakne türi tékilta enchim bíttuala, ín Áchay bétana huémta. ¿Jíta tékilta béchïbosem nee mamaasu báare?

³³ Jume judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Huä tü tékilta béchïbote kaa enchi ma-maasu báare, ál-la Diosta béj-reka em nokakä béchïbo; bueituk empo yóremtaka junne, Diosta bénasi emo johua.

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínel jïojteri enchim leypo: “Ínapo ínel jiaahua, emem diosim”? ³⁵ Huame Diosta noki mabetakame diosim tíiya. Huaka

jöjterita kaabe ára täbuiasi ä yáuhua.
³⁶ Bueituk Dios Átchay nee yeu púhuak; im ániau nee kóm bíttuak. ¿Jatchia júntukem Diosta béj-reka nee nokä tíiya, ínapo Diosta Üusi ti nee jíakä béchïbo? ³⁷ Juka ín Áchay tékil kaa nee joay, katem nee súalpo yúmala.
³⁸ Të nee ä joay ál-la, éläposem nee kaa súale, të huaka tékilta ín joähuem súale, enchim jüneenakë béchïbo, éntok enchim ä súalnakë béchïbo, juka Dios Áchayta ínot anëhui, éntok ín át anëhui.

³⁹ Júchim éntok mámpo ä tatab báreka tekipanuy, të áapo bem mámpo áu yeu huíkkék.

⁴⁰ Huanäi Jesús júchi siika, Jordán bathue huáyтана bícha, áman kësam huëpo Juanta batöaïpo. Huanäi huämi taahuak. ⁴¹ Huanärim juebénaka áu yájjak, ínel jíaka:

—Juan lütüriapo kía jita señalta júne kaa yáuhua; të síme Juanta iäri bétana nokakäu lütüriatukay.

⁴² Huanäi huämïri juebénaka ä súsualeka taahuak.

11

Láazarota mukukä bétana nokhuame

¹ Senu yoreme Láazaro ti téhuaka júnaköri kökorey, Betaniapo jometaka, María éntok Marta ä ákorohua pueblopo. ² María, Láazaro kökoremta huaayi, ïri ínel jü Señortat juka perfuumeta át töak, éntok ä chonimmey guókpo

ä huaachak. ³ Láazarota huaayim Jesústau nokta bíttuak, ínel jiamta:

—Señor, jü em nákeu kökore.

⁴ Jesús éntok ä jíkkajaka ínel jiaahua:

—Ï kökoa kaa áy kókko béchïbo, ál-la juka Diosta looria át bíttunakë béchïbo, éntok két ä Üusibet ä bíttunakë béchïbo.

⁵ Jesús éntok Martata náckey, éntok ä huay-ihua, éntok Láazarota. ⁶ Të íkái jíkkajaka, ä kökorë bétana, júchi guoy táapo áma taahuak, ä aneïpo. ⁷ Huanäi chúkula jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jánte jum Judea buiärau bíchaa.

⁸ Huanäi jume ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Maestro, én jume judíom enchi jariay, tetam-mey enchi mamaasu báreka. Entok, ¿júchë áman huée báare?

⁹ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu jü taahuari kaa dooce horam jípure? Huä taahuapo hueramame kaibu tëitinake, bueítuk ímï ániapo machiriay bitcha; ¹⁰ të hua tukaapo hueramame tëitinake, bueítuk jü machiria kaa át aika.

¹¹ Íkái noksuka, chúkula ínel ámeu jiaahua:

—Huä itom amigo Láazaro kótche; tëne áman huéiye ä búsa báreka.

¹² Huanäi jume ä discípulom ínel jiaahua:

—Señor, kóchëtek, yún éenake.

¹³ Jesús ínel jiaahua, Láazarota mukila bétana. Të bempo kócheka jimyorehuamta bétana ä nokä téiyey. ¹⁴ Huanäi Jesús huitti ínel ámeu jiaahua:

—Láazaro béja muukuk. ¹⁵ Enchim béchibone al-leiya, kaa áman itom anekä béchibo, enchim nee súalnakē béchibo. Tē áman te áu kannake.

¹⁶ Huanäi hua Toomas, Guoguöri téame, inel jiaahua huame áamak discípulommehui:

—Ítapo kette áamak kannake, áamak kókkó béchibo.

Jesús jü júchi jíabitehuame éntok jíapsihuame

¹⁷ Jesús áman yepsaka tejhuahuak: Láazaro béja naiki taahuarey, mäataka. ¹⁸ Betania pueblo éntok kaa mékka Jerusaléniu taahuay, jíba tua batte báij kilómetro. ¹⁹ Juebena judíom ámeu yáij-latukay Martatau éntok Maríatahui, am yánti jíapsi joa báreka, bem ábachi mukukä béchibo. ²⁰ Huanäi Marta Jesústa áman huē tíay ä jíkkajaka, ä nankiseka yeu siika; María éntok jóapo taahuak. ²¹ Huanäi Marta Jesústau inel jiaahua:

—Señor, enchi ím aney ín ábachi kaa muk éiyey. ²² Tē énte kēt júneiya, símeta Diostau em aahuäu, Dios enchi ä máknake.

²³ Jesús éntok inel ä yómmiak:

—Em ábachi jíabitenake.

²⁴ Marta éntok inel áu jiaahua:

—Ínapo júneiya ä jíabitenakēu júnak símem jíabiteyo, huaka taahuata yúmako.

²⁵ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Ínapone jü yore jíabitetuame éntok jü jíapsihuamta yore mákame. Huä nee súaleme mukilataka júne júchi jíapsinake. ²⁶ Éntok síme

hua jiápsaka nee súaleme jíbapo béchibo kaibu muknake. ¿Jachë íkái súale?

²⁷ —Jeehui, Señor —ti áu jiaahua—. Ínapo ä súale, enchi Cristotukähui, jü Diosta Üusi ím ániau kóm yebij-lame.

Jesús Láazarota määripo huéeka buaanak

²⁸ Marta éntok íkái noksuka áman sika, juka Mariáta ä huayhua núnnuk, éhuil ínel áu jíaka: —Jü Maestro ím aane; entok enchi núnnu.

²⁹ Áapo íkái jíkkajaka, bamsipo kíkteka áman áu siika. ³⁰ Jesús ketune kee huam ili pueblou kibakey, Martata ä nankekäpo ketune aaney.

³¹ Huanäi jume judíom jóapo áamak aneka ä sirok aniaïhui, Mariáta bamsipo yeu ä sik, akim ä guojaasek, ínel jíaka: “Áman siika, ä mäariu buanseka.”

³² Mariá jum Jesústa anëu yepsaka, ä bíchaka, guókpo áu tónommea kíktek, ínel jíaka:

—Señor, enchi ím aney, ín ábachi kaa muk éiyey.

³³ Jesús ä buanay ä bíchaka, éntok két huame judíom áamak kateïhuim buaname bíchaka, jíapsi sóokteka espíritupo áu yoyoak, tüisi siroksi. ³⁴ Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jáksem ä maäak?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, äbe sika ä bitcha.

³⁵ Huanäi Jesús buaanak. ³⁶ Huanäi jume judíom ínel jiaahua:

—¡Akem ä bitcha, tepa ä nákkey!

³⁷ Huate éntok áme násuk aneme ínel jiaahuay:

—¿Jachu ìri kara jita yáuhuai, Láazarota kaa múknakë béchïbo, jáchin juka líptita ä pujtetu-akä bénasi?

Láazarota mukilata jíabitetuak

³⁸ Jesús, ä jíápsipo júchi tüisi siroksi éaka, ä mäariu bíchaa siika. Téta guójöriatukay; ì guójöria éntok téta buëurukuy páttiaritukay.

³⁹ Jesús ínel jiaahua:

—Juka tétatem mékka oóre.

Marta, jü mukukamta huaayi, ínel áu jiaahua:

—Señor, béja chïcha juuba, béja naiki taahuare mukilataka.

⁴⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—¿Jachune kaa enchi téjhuaala, ä súalëtek, Diosta looria enchi bínnake tíaka?

⁴¹ Huanärim tétata mékka oórek, juka mukilata áy páttiatukäihui. Huanäi Jesús, téhuekau jikau remteka, ínel jiaahua:

—In Átchay, enchine baysauhue enchi nee jíkkajä tíaka. ⁴² Ínapone jüneiya, jíba enchi nee jíjikkajähui; tëne íneli jiaahuak huaka génte juebenaraata ino chíkola aneme béchïbo, enchi nee äbo bíttuakäu bétana am súalnakë béchïbo.

⁴³ Íkai noksuka, kusisi cháchayek:

—Láazaro, ¡pakunë yeu huéiye!

⁴⁴ Huanäi jü mukilatukäihui yeu siika, mámpo éntok guókpo sánkommea súmataka. Ä pújbahua éntok sánkommea bëtiatukay. Jesús éntok ámeu ínel jiaahua:

—Akem ä búttia, ä huéenakë béchïbo.

*Noktam náu yáuhuak, Jesústa mëbáreka
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)*

⁴⁵ Huanäi juebena judíom Mariátamak ambáreka áma yáij-latukay. Huanärim Jesústa yáakäu bíchaka ä súsualek. ⁴⁶ Të huate éntok jume pariserommeu sájaka, Jesústa yáakäu am téjhuak. ⁴⁷ Huanäi jume sacerdotem tiöpopo chë nésahueme éntok jume pariseerom juka conciliotam náu núnuka, ínel jiaahua:

—¿Jáchisute annake? Bueituk ï yoreme juebena señaalim johua. ⁴⁸ Kía íneli itom ä tójak, síme ä súsualnake. Huanäi jume romaanom äbo yájaka juka itom tiöpo tátabnakë, éntokim huaka itom nación luutianake.

⁴⁹ Huanäi jü Caifás ámemak joome, huäri huásuktiriat sumo sacerdotetukai, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emem kaita jüneria, ⁵⁰ éntokem kaa jüneiya, ito béchïbo jita chë türiakähui, huépü yoremta itom pueblota béchïbo muknakëhui, të kaa síme naciónta kókkonakëhui.

⁵¹ Kaa ä éäpo íkäi nookak, Jesústa bétana, ál-la huäri huásuktiriat áapo sumo sacerdotetukä béchïbo, profetisaruak hua naciónta béchïbo Jesústa muknakëihui, ⁵² éntok kaa kía naciónta béchïbo jïbba, két huame Diosta üusim chíbejtilam lópola náu am rúktia béchïbo. ⁵³ Júnëli huäri taahuarit naateka náhuim nokta yáuhuak, ä mëtebo báreka.

⁵⁴ Huäri béchïbo Jesús béja kara machisi jume judíom násuk naa huéiyey, ál-la mékka bíchaa siika, senu buiärau see päria, náapo, hua pueblo Efraín téähui. Huämi taahuak, jume ä discípulommaki.

⁵⁵ Éntok béja kaa jaikika bëyey, judíom pascua pajkota yúmanakëhui. Huanärim juebénaka buere joära Jerusaléniu jikau sájjak, kee pascua pajkota yúmayo emo báksia báreka.

⁵⁶ Huanärim juka Jesústa jariay. Jum tiöpopo aneka, ínëlim emo nátemajey:

—¿Jáchisem éiya? ¿Jachu kaa äbo pajkou yebijnake jäni?

⁵⁷ Huanäi huame tiöpopo chë nésahueme éntok huame pariseerom át nésahuek, hua jábe júne ä jüneriame, ják ä anëhui, yeu ä buís sáyhuak, ä pereesote béchïbo.

12

Jesústat perfuume huáttiahuak Betaniapo (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Búsan taahuarim bëyey, kabara jísobahuaka pájcuata yáanaïhui. Jesús pueblo Betaniau yepsak, Láazarota jóapo. Ìri mukilatukay, të Jesús kókkolam násuk ä jíabitetuak. ² Béja kúptey Jesústam tepa buere äbosey. Marta éntok jita am joriay. Láazaro éntok Jesústamak mesau kátekay. ³ Huanäi María batte medio litro perfuumeta Jesústat guókimmet töak, éntok ä chonimmea ä huaachak. Jü kári éntok musäla júbay tápunak. Ì perfuume tüisi béj-retukay. ⁴ Huanäi senu ä disciipulo ínel jiaahua, hua Judas Iscariote tíame, Símonta üusi, hua ä nénkinakëihui:

⁵ —¿Jatchiakasu kaa ì perfuume báij cien taahuari tékil béjhuapo nénkihuaka, póolobem ä miikhuak?

⁶ Judas ínëli jiaahuak, kaa póobem ä jiokolë béchïbo; ál-la ékbua ára jita nüyey; bueïtuk juka tómi bóosata jípureka, juka áma öorehuamta nunüyey. ⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë ä tójja. Áapo ín määnä taahuari béchïbo ä bëlatukay. ⁸ Bueïtuk jume póolobem jïbem enchimmak am jïpunake; ínapo éntokne kaa jïba enchimmak tahuanake.

Noktam náu tütek, Láazarota jaatia báreka

⁹ Juebena judíom Jesústa áma aney jüneriaka, ámanim yájjak, kaa áapörík jïba bíb báreka, të Láazarota kétchi, juka kókkolam násuk ä jíabitetuakaïhui. ¹⁰ Të huame tua chë nésahueme nokta náu lütüria yáuhuak, juka Láazarota két mënë béchïbo, ¹¹ bueïtuk áapörík béchïbo juebena judíom emo näikimtey, Jesústa súaleka.

*Jesús mám tájtiriahuaka Jerusaléniu kibakek
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)*

¹² Yokoríapo génte buéresi juebénaka jum pakou yáij-latukaïhui, Jesústam jum Jerusaléniu yebisisë téamta jíkkajak. ¹³ Huanärim jume tako sáhuam nüka, ä nankiboka yeu sájjak, éntokim ínel chaayey:

—¡Tüisi mabettunake! ¡Ï santo, jü Señorta téhuampo yebisiseme, jü Israeltau Rey!

¹⁴ Huanäi Jesús juka buru asölaata téaka át jikat yejte, jïojteta jíä Bénasi:

¹⁵ Katë májhue, buere pueblo Siónta maala; ímï huéiye jü em Rey,

buru asölaatat yejsimeka.

¹⁶ Íachirim kaa jünéaka tahuakay, jume ä discípulom kësam huëpo; të juka Jesústa jíabitek buéresi úttilhuaka ä mabethuak. Huanäi jübuam áu huáhuaatek, áa bétana íkái jiojtetukäihui, éntok áachä chúpahuakähui.

¹⁷ Jü génte áamak aneïhui, áa bétanam nookay, jáchin Láazarotau chachayeka jum ä máaripo kókkolam násuk ä jíabitetuak.

¹⁸ Huäri béchibo két jü génte ä mabet báreka áma yájakay, bueítukim ä jíkkajak, áapörík íkái señalta yáakä bétana. ¹⁹ Të jume pariseerom, bempo náu ínel jiaahuay:

—Béjem ä bitcha, kaitate ára yáuhua. Áachem suuhua, ¡sime génte áamak kaate!

Griegom ket kaa jaikika ama aneka Jesústa jaria

²⁰ Griegom ket kaa jaikika áme násuk aaney, huame áman pajkou Diosta yöri báreka jikau sákalam násuku. ²¹ Ímëi Feliipetau rúktek, pueblo Betsaida Galiléa buiärapo jometahui. Huanärim jiokot áu jiaahuay, ínel jíaka:

—Jesústate bit péiya.

²² Feliipe éntok Andrésta ettejhuariak. Huanäi jü Andrés éntok Feliipe Jesústam téjhuak.

²³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tiempo béja yúmase, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta úttilnähui. ²⁴ Tua lütüriapone enchimneu ínel jiaahua: Jü tirijko báchia kaa buíapo kóm huécheka mukuka síhuekätek, áapola tahuanake; të mukuka síhuekätek, yún

takanake. ²⁵ Huä ä jíapsi beutireme ä tárunake; të ím ániapo ä jíapsi kaa beutireme, ä yü jíapsinakë béchibo ä ëria. ²⁶ Jü nésauta nee joria báareme nee guojaanake. Huanäi huam ín anëpo két annake, hua nésauta nee joriame. Jü nésauta nee joriame, ín Átchay ä úttlnake.

Jesús ä mäna bétana nooka

²⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahuak:

—¡Tepa kaa al-leeri ín jíapsit aayuk! ¿Jáchisune jiaunake jáni? Karane ínel jiaahua: “In Átchay, ¡inou huéenakemta bétanë nee jínëu!” ¡Bueituk íkái ín chúpanakë béchibone äbo yepsak! ²⁸ In Átchay, em téhuame looriasi bíttebo.

Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jíaka:

—Béjane looriasi am bíttebok, éntokne júchi looriasi am bíttebonake.

²⁹ Huanäi hua génte juebenara áamak anëu juka jáhuita jikkajaka, yúkuta ínel omtë tíiyay. Huate éntok ínel jiaahuay:

—Diosta ángel áu nookak.

³⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Í jáhui kaa ino béchibo äbo kóm yuumak, ál-la enchim béchibo. ³¹ Ëni ájaria í ániapo anemmet nokta chúpatunakëhui. Én hua diablo ím ániapo buéresi ä nésahue násuk júne yeu béptunake. ³² Ínapo éntok buíapo jikau tóboktiahuak, simemne inou rúktianake.

³³ Ínëli jiaahuay, jáchin ä muknakeu am jüneria íaaka. ³⁴ Huä génte ínel ä yómmiak:

—Ítapo jum Diosta leypo ä jüneriak, Cristota jíbapo béchibotunakëhui. ¿Jáchisu jüntukë ä tóboktianä tíiya, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta? ¿Jábesa jüntuk, ïri Yoremta Üusi?

³⁵ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ketune chúbala enchim násuk annake, jü machiria. Náasem kaate, ketune machiriata enchimieu ayuako, kaa máchiraata kaa enchim jaatianakë béchibo; bueituk hua kaa machiku hueramame kaa jüneiya jákun bíchaa ä huëhui.

³⁶ Ketune machiriata jípurekem ä súale, juka machiriata, machiriapo enchim usiarimtunakë béchibo.

Íkai nookak jü Jesús; huanäi sika am éusuriak.

Jume judíom kaita súalëram

³⁷ Të juebena señaalim bem bíchäpo ä yáak junne, katim ä súaley, ³⁸ profeta Isaiásta nokakäu chúpnaakë béchibo, ínel jáamta:

Señor, ¿jábetasu ámeu itom nokakäu súale jáni? Éntok, ¿jábetausum emo yeu machiriake jáni, huame Señorta mámmam?

³⁹ Íari béchibom kaa ä súaley, bueituk két ínel jiaahua jü Isaiásta jiojteri:

⁴⁰ Bempörim puj páttiak, éntok bem jápsi námakasi yáuhuak, pusimmea kaita bem bínnakë béchibo, éntok jápsiy kaita bem jünerianakë béchibo, junëli kaa jápsi kúakteka, kaa nee am jínëunakë béchibo.

⁴¹ Isaiás ínel jiaahuak, Jesústa looria bíchaka, bueituk áa bétana nookak.

⁴² Kía júnentaka junne, yäuram juebénaka ä súaleka taahuak. Të pariserom béchibo katim emo yeu buíssey, kaa huam bem náu yayájäpo emo yeu bep äaaka. ⁴³ Bueitukim chë ä türey, juka yoremta úttilhuä bétana bem máknäu, Diosta úttilhuäu béppa.

Jesústa nooki yorememmet béttesi chupanake

⁴⁴ Jesús kusisi nokaka ínel jiaahua:

—Huä nee súaleme kaa nee jíba súale, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta kétchi. ⁴⁵ Huä nee bíchame, huaka nee äbo bíttuakamta két bitcha. ⁴⁶ Ínapo, jü machiria, äbo ániau kóm yebij-la, síme huame nee súaleme kaa machiku aneka áma kaa am kókkonakë béchibo. ⁴⁷ Jábe júne ín noki jíkkajaka, të ín éäu kaa joame, ínapone kaa bette nokta át chuppa; bueitukne huame ím ániapo aneme kaa bette nokta ámet chupabáreka äbo kóm yebij-la, ál-la am jínëu báreka. ⁴⁸ Huä kaa nee mabetakame, éntok ín noki kaa jíkkaij báareme, jábeta bette nokta át chupanakemta jípure. Jü noki ín nokakähui, taahuata yúmak, bette nooki át chupanake. ⁴⁹ Bueituk ínapo kaa kía ín éäpo ä nok-la; hua Áchayhuari nee äbo kóm bíttuakame, áapo nee át sáuhuek jita ín noknakähui, éntok jita enchim ín majtianakähui. ⁵⁰ Éntokne jüneiya ä néosaurihua yü jíapsihumtukähui. Júnëline huaka ín nokäu nooka, huaka ín Áchay nee ä téjhuaka pámani.

13

Jesús ä discípulom guók báksiak

¹ Senu taahuari bëyey, kabara jísobahuaka pájcuata yúmaseïhui. Jesús jüneiyay, tiempota áa béchïbo yúmalatukaihui ím ániapo yeu ä huéenakëihui, ä Áchaybeu bíchaa. Ä átteahuam ím ániapo aneme jíba am nákkek, ä mukëpo tájti.

² Huanäi tukaapo am jïbuäy, jü diablo Judasta jiápsipo kibak-latukay, Jesústa ä nénkinakë béchïbo. Ìri Judas Iscariote, Símonta üusitukay.

³ Jesús jüneiyay ä Áchayhua sïmeta ä mámpo ä tóij-latukaihui, éntok Diosta bétana áu hueïhui, éntok Diostau bíchaa áu huéenakëihui. ⁴ Júnëli kíkteka, jume súppem béppa huéeme áu úhuak. Toallam éntok nüka, am huikojtek.

⁵ Huanäi buere puraatopo bäam yeu töaka ä discípulom guók báksia táytek, éntok jume toallam ä huikosakábey am huaachak.

⁶ Huanäi Jesús jü Símon Perotau rúktek; Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jache empo nee guók báksia báare?

⁷ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Jü ín jóäbet empo kaa át jüneiya én läuti; të chúkula ál-lë át jüneenake.

⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Katë nee guók báksianake, jauhuey junne.

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa nee enchi guók báksiak, kaitë ínomak jípunake.

⁹ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ä junëlitunakey, kaa ín guókim jíbba, ín mámmam éntok ín kóba júne báksia.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—Jü bemélasí baksíari kaa júchi báksiana, jume guókim jíbba, bueítuk béja baksíari. Eme éntok béja báksíari, të kaa síme.

¹¹ Bueítuk júneyay jábeta ä nénkinakëihui; huári béchíbo: “Kaa síme báksíari”, ti áu jiaahuak.

¹² Júnëli, chúkula am guók báksiasuka, júchi ä súppem nüka, mesau rúktek. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu eme júneya jita ín enchimneu yáakähui? ¹³ Eme nee Maeströ tíya, éntokem nee Señor tíya. Túisem ínel jiaahua, bueítuk enchim jiauläpo, ínapone ájária. ¹⁴ Të ínapo Señor taka éntok Maestrotaka júne enchim guók báksiak, eme kétchi náu emo guók báksiapo yúmala. ¹⁵ Bueítuk ejemplotane enchim mákkak, ín enchimneu ayuka bénasi enchim két náu ä jonákë béchíbo. ¹⁶ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä sáyhuame kaa ä teko béppa chë yórihua; éntok hua jákun bíttuahuakame júne kaa chë yórihua áman ä bíttuakamta béppa. ¹⁷ Íkarem júneriätek, al-leakem jíapsínake ä joäteko.

¹⁸ ‘Kanne símem bétana nooka. Bueítuk ínapone júneya jábem ín yeu púalatukähui. Të úttea huaka jiojteta ínel jámta chúpnakë béchíbo: “Huä páanim ínomak buáyeme nee béj-reka áu tóboktiak.” ¹⁹ Én naatekane enchim ä téjhua, kee jee huéenakemta chúpeyo, béja ä chúpey enchim ä súalnakë béchíbo ín ájáriatukähui. ²⁰ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä ín jákun bíttuari

mabetakame, nee mabeta; hua nee mabetakame éntok, huaka nee äbo bíttuakamta két mabeta.

*Jesús Judasta ä nénkinakeu bétana nookak
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)*

²¹ Jesús íkai noksuka, ä jiápsipo tüisi sirokay. Huanäi huitti ínel jiaahua:

—Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, senu enchim násuk aneme nee nénkinake.

²² Huanäi huame ä discípulom emo naa bíchaka taahuak, kaa jünéaka jábeta bétana ínel ä jáhui. ²³ Senu disciipulo, Jesústa chē nákeihui, áa náapo káteka chákala bökay.

²⁴ Íahui señam yáuhua, jü Simmom Peero, ä temaj iaaka ä jábétukaïhui huaka áa bétana ä nokaihui. ²⁵ Huanäi áapo, Jesústau jëla rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jábese jüri em áa bétana nokähui?

²⁶ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Huä jábeta páanim kómoniaka ín ä miknakeu, huäri ájaria.

Huanäi jume páanim kómoniaka, Judas Iscarioteta, Símonta üusi, am miikak. ²⁷ Huanäi sep Satanás ä jiápsipo kibakek. Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Juka em yáa bárëu, bamsekë ä yáuhua.

²⁸ Të huame mesau jokame katim jünéaka taahuak, jita béchibo Judastau ínel ä jákähui.

²⁹ Bueituk huate ínel éiyay: Judasta tómi bóosata jípurë béchibo, Jesús ínel áu jiaahua: “Pajkopo itom huátianakeuë jínnu mátki”, éntok: “Poloobeme mikpo yúmala”, tim éiyay.

³⁰ Áapo jume páanim buäsuka siika. Huanäi éntok béja tukaaritukay.

Jü bemela nésauro

³¹ Huanäi Judasta yeu simsuk, Jesús ínel jiaahua:

—Én buéresi úttılna, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, éntok Dios Átchay áa béchıbo úttılna. ³² Jü Dios áapörık béchıbo úttılhuátek, áapo Dios kéchá úttılınake, ä éäpo; éntok láuti ä úttılınake. ³³ In usıälam, ketunene kaa bınhua enchımmak annake. Nechem jariunake, tē jume judıommeu ín jıä bénasi, enchımmene két ínel jiaahua: Huam ín huēu bıchaa, eme karem áman kaate. ³⁴ Bemela nésaurotane enchım mákka: Emóem nákke. Nee enchım náképo bénasi, emem két nánancha emo náknake. ³⁵ Ímırim sımetaka enchımmet jüneenake, ín enchım majtıalatukä bétana, nanabeu éaka enchım emo nákeyo.

Jesús juka Perota kaa áu ä täya tíanakeu bétana nookak

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jákusē huēe báare?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Áman ín huēu bıchaa, empo kara ínomak huéıye ěni; tē chúkula arē ino sáu huéenake.

³⁷ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jatchıakasune kara emo sáu huéıye ěni? ¡In jíapsı muknakey júnene ára ä tójja, emo béchıbo!

³⁸ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë em jíapsi ä muknakey júne ára ä tójja, ino béchibo? Tua lútüriapone ínel emou jiaahua, juka totorörata kee jee kuseyo, baisë kaa nee emo täya tíanake.

14

Jesús jü Böo Dios Áchaytau bíchaa

¹ 'Katem enchim jíapsi jáchin éetua. Diosta enchim súalë bénasi, nechem két súale. ² In Átchay jóapo juebena káarim ayka; të kaa junëlitukätek ínapone enchim téjhua éiyey. Ámanne huée báare, huam enchim annakëpo tülisi ä tüte béchibo. ³ Huanäine téhuekau yepsak, huam enchim annakëpo ä tútenake. Huanäine júchi yebijnake. Huanäine júchi enchim äbo núnake, bueituk huam ín anëpo, ínomak enchim annakë béchibo. ⁴ Bueitukem jüneya jákun bíchaa ín huéenakeu, éntok juka böota jünem täya.

⁵ Huanäi jü Toomas ínel áu jiaahua:

—Señor, katte jüneya jákun bíchaa em huëhui; ¿jáchisute juka böota täyanake?

⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü böo, jü lütüria, éntok jü jíapsihuame; kaabe ín Áchaybeu huéenake, kaa ino béchibotuko. ⁷ Nee täyátekem két ín Átchay täya; éntokem én naateka ä täya, éntokem ä bil-la.

⁸ Feliipe éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë ä bíttua, huaka Dios Áchayta. Júnëlite kaitat jáchin éaka tahuanake.

⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Béjane bínhua enchimmak aane, ¿éntoke jíba kaa nee täya, Feliipe? Huä nee bil-lame, juka Dios Áchayta bil-la. Ä junëlituk junne, ¿jatchiakasë júntuk Dios Áchayta nee enchim bíttua sáuhue? ¹⁰ ¿Jachë kaa ä súale, Dios Áchaytamak nee huépülatukähui?, éntok, ¿juka Dios Áchayta júne inomak huépülatukähui? Huä noki ín nokäu, kanne kía ín éäpo ä nooka; hua Dios Átchay ínot aneme, áapo juka tékilta johua. ¹¹ Nechem súale, Dios Áchaytat ín anëhui, éntok két Dios Áchay ínochi; o hua tékil ín joäu, huäri béchïbem nee súale. ¹² Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä nee súaleme, huaka tékilta ín joäu áapo két ára ä jonake, éntok ín joäu béppa chë yörisi machik júne jonake, bueítuk Dios Áchayta anëu nee huë béchïbo. ¹³ Éntok simeta juka ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, anä yáanake, juka Dios Áchayta Üusi úttilnä béchïbo. ¹⁴ In téhuampo jita júne enchim aahuay, ínaponä yáanake.

Jü Espíritu Santo äbo bíttuaname

¹⁵ 'Nee náketekem juka ín nésauri johua. ¹⁶ Huanäine ínapo Dios Áchaytamak noknake, täbui jíapsi jotehuamta enchim máknakemta, yü tütti enchimmak ä annakë béchïbo. ¹⁷ İri Espíritu tua lútüria. Të jume ímï ániapo joome, karam ä mabeta, bueítukim kaa ä bitcha, éntokim kaa ä täya; të eme ä täya, bueítuk

enchimmak aane, éntok enchim jiápsipo anake. ¹⁸ Kanne kía usi lepemtukä bénasi enchim tö sinnake. Júchine enchimieu yebijnake. ¹⁹ Ketune ili bëye; huanäi jume ím ániapo aneme kaa nee bínnake; të eme ál-la júchem nee bínnake; bueïtuk ín jiapsä béchïbo, eme két jíapsinake. ²⁰ Huäri taahuarit eme jüneenake Dios Áchaytat ín anëhui; eme éntok ínochi, ínapo éntok enchimmechi. ²¹ Huä ín nésaurim jípureme éntok am joame, ïri ájaria jü nee nákeme; hua nee nákeme, ín Áchay kéchá náknake. Éntok ínapo két ä náknake, éntokne áu ino yeu machirianake.

²² Huanäi jü Judas ínel áu jiaahua, kaa hua Iscariote:

—Señor, ¿jatchiakasë itou jíba emo yeu machirianake, të kaa huame ímí ániapo anemehui?

²³ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Huä nee nákeme ín noki yörinake; éntok hua ín Áchay ä náknake. Huanäite áu yájaka áamak jóatenake. ²⁴ Huä kaa nee nákeme ín noki kaa yörinake; hua noki enchim jíkkajakäu, ínapone kaa ä átteak. Huä Dios Átchay nee äbo bíttuakame, Áapo ä átteak.

²⁵ 'Íkäine enchimieu nookak ketune enchimmak aneka. ²⁶ Të hua jíapsi jotehuamta yore mákame, jü Espíritu Santo, hua Dios Áchayta äbo bíttuanakëhui ín téhuampo, huäri simeta enchim majtianake, éntok enchim áu huáatituanake, simeta huaka ín enchimieu nokakähui.

²⁷ 'Yánti jíapsihuantane enchimneu tö siime. In yánti jíapsekäune enchim miika, të kaa hua ím ániapo jometa bénasi. Katem enchim jíapsi kaa al-leetua, éntokem kaa emo máujtua. ²⁸ Béjane enchim téjhuaala, ínel jíaka: Simnakene, tëne júchi enchimneu yebijnake. Nee nákétekem emo al-leetuä éiyey, Dios Áchaytau nee ino simë tíayo; bueítuk jü Dios Áchay chë yörisi maachi, ino béppa. ²⁹ Enchimne téjhuak, kee jee ä yúmayo, bueítuk nokta chúpey enchim ä súalnakë béchibo.

³⁰ 'Kanne júchi yún enchimmak ettejhuanaake, bueítuk jü ím ániapo buéresi genteta béppa chë úttiakame äbo huéiye; të áapo kaita ínomak jípure. ³¹ Të junëlitunake, ím ániapo aneme jüneenakë béchibo Dios Áchayta ín nákehui éntok Dios Áchayta ín ä sáhuë páman ín ä joähui. Jáptëem; ímíte yeu sákanake.

15

Jesús jü tua páras óuguo

¹ 'Ínapone jü tua lutüriapo páras óuguo, ín Átchay éntok jü et-leero. ² Simeta huaka mesëkiriata ínot yeu simlata kaa takakamta chüktianake; éntok simeta huaka takakamta tútenake, chë yún ä takanakë béchibo. ³ Eme béja chïcha machik úhuari jü noki enchimneu ín nokakäubeyi. ⁴ Inot jíbem aane; ínapo éntok enchimmechi. Jáchin hua mesëkiria áapola kaa tataka, kaa hua óguotat huéekáteko, enchimmak két junëlitunake, kaa enchim ínot jíba aneyo.

⁵ 'Ínapone jü páras óuguo, eme éntok jume mesëkiriám. Huä ínot aneme, ínapo éntok áamaki. İri yún takam huériunake; bueítuk eme kaa ínomak anëtek, kaitem ára yáuhua.

⁶ Huä kaa ínot aneme, mesëkiriata bënasi päkun yeu jímmaahuaka huaknake. Huanäi náu tóijhuaka tájiu guötiana, ä béetinakë béchïbo.

⁷ 'Eme ínot anëtek, éntok juka ín noki enchimmet aneyo, simeta enchim huáatiáhuem aahua; huanärem ä mákna. ⁸ İäri béchïbo loriapo úttılna, jü ín Átchay, yún enchim takakä béchïbo. Huanärem junëli ín discípulomtunake.

⁹ In Áchayta nee náké bënasi, ínapone két enchim nákke. İnëlem enchim ín náképo jíba aane. ¹⁰ Eme ín nésauri joátek, enchim ín náképem jíba aane; ínëline ín Áchay nésauri johua, éntokne áapörík nee náképo aane.

¹¹ 'Íkáine enchimneu nooka, ín al-leäu enchimmet ayunakë béchïbo, éntok hua enchim al-leäu yúmalasi enchim ä jípunakë béchïbo.

¹² İri ájária jü ín nésauri: Jü enchim nánancha emo náknakeu, ín enchim náképo bënasi.

¹³ Kaabe chë júne yore nákke, ál-la hua ä amigom béchïbo ä jíapsi nénkame. ¹⁴ Eme ámëria jume ín amigom, huaka ín enchim át sáhuëu joáteko.

¹⁵ Kanne éntok ín tekípanualero tí enchim téttehuaanake, bueítuk hua nésauťa joaka tekípanuame kaa júneiya, juka ä teko yáa bárëhui. Të ínapo enchim amigok, bueítuk simeta huaka ín Áchay bétana ín jíkkajakäune enchim téjhuaala. ¹⁶ Eme katem nee yeu púala,

ál-la ínapo enchim yeu púuhuak, éntokne enchim yuktiak áman sájaka yún takaka enchim jíapsinakë béchibo. Huä enchim taka éntok kaa lütinake. Huanäi huaka simeta ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, áapo enchim ä máknake. ¹⁷ Nésautane enchim mákka, enchim emo náknakë béchibo.

Ím ániapo enchim omtiame

¹⁸ 'Huame ím ániapo aneme enchim omtiay, áahuem huáate nee bácham omtiakä bétana. ¹⁹ Eme ím ániapo jométuk, huame ím ániapo joome enchim nák éiyey. Të eme katem ím ániapo joome; ínapone ím ániapo enchim yeu púuhuak. Huäri béchibo bempo, ím ániapo joome, katim enchim huáatia. ²⁰ Áahuem huáate, hua noki ín enchimneu nokakähui: "Huä tekipanualero kaa chë yöríhua ä teko béppa." Nechim guojajjaasëtek, enchimim két guojajjanake; ín noki jíkkajätekim, enchim noki két jikkajjnake. ²¹ Të simeta íkärím enchimneu yáanake ín téhuam bem omtiä béchibo, bueitukim huaka nee äbo bíttuakamta kaa täya.

²² 'Kaa nee äbo yepsak, éntok kaa nee ámeu nokak, jü bem Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të ënim kaachin jiau mátkhi, jü bem Dios Bejri ámet ayuka bétana. ²³ Huä nee omtiame, ín Áchay két omtia. ²⁴ Áme násuk huaka tékilta kaa jábem júne joäu nee yáak, jü Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të ëni juka ín joäu bil-lataka junne, nechim omtia, éntok juka ín Áchay júnem omtia. ²⁵ Të iri ínëli huéiye, juka Moiséjta leypo

jöojteta chúpnaکہ béchibo, ínel jíame: “Kaita béchibom nee omtiaka taahuak.”

²⁶ Të huaka jíapsi yéjtehuamta yore mákamta yepsak, ín Áchay bétana ín enchimneu bíttuanakeu, jú Espíritu lútüriata yore majtíame, Dios Áchayta bétana huéeme, huári ino bétana noknake. ²⁷ Eme éntok két ino bétana noknake, bueítukem jíba ínomak aane, kësam huëpo naateka.

16

¹ Íkáine jíba enchimneu nok-la, bueítuk Diostat éehuäu kaa enchim tóijnakë béchibo.

² Bueítuk bem sinagogampom enchim yeu bébnake. Taahuari yúmanake, jábe júne enchim súakame Diosta nésauri áu joä bénasi éenake. ³ Íkärím jonake bueítukim Áchayhuarita kaa täya éntok nee junne.

⁴ Tëne íkäi enchimneu nooka, huaka taahuata yúmak enchim áu huáatinakë béchibo béja ín enchimneu ä nok-latukähui.

Jü Espíritu Santota tékkil

Íkáine kaa kësam huëpo enchimneu nookak, bueítukne enchimmak aaney. ⁵ Të éne áman siime, hua nee äbo bíttuakamtahui;

të jábe júne kaa nee temaje: “¿Jákusë siime?” ⁶ Ál-la íkäi enchimneu ín nokakä béchibo enchim jíapsi tüisi siroka. ⁷ Të

ínapo lútüriata enchimneu nooka: Chë türi enchim béchibo ín simnakähui; bueítuk kaa nee sik hua jíapsi yéjtehuamta yore mákame

kaa enchimneu yebijnake; tene sikätek enchimneu ä bíttuanake. ⁸ Huanäi áapo yepsakätek, huame ániat jíapsame Dios bejrimmet am jüneetuanake, lútula jíapsihuantachi, éntok bétte nokta chúpebechi. ⁹ Dios bejrichi, kaa bem nee súalë béchïbo; ¹⁰ lútula jíapsihua bétana, Áchayhuaritau ín huée béchïbo, éntokem kaa éntok nee bínnake; ¹¹ éntok bétte nokta bétana, bueítuk jü buéresi ániat nésahueme bétte noki át chúpari.

¹² 'Ketunene juebenak jípure, jita ín enchimneu noknakëhui, të ënem kara ä huéria. ¹³ Të jü lütüriapo Espíritu yepsakätek, áapo síme lütüriau bíchaa enchim hueriunake; bueítuk kaa áapo ä éäpo noknake, ál-la huaka símeta ä jikkajäu noknake; éntok enchim jünetuana huaka chúkula yebijnakemta bétana. ¹⁴ Áapo loriapo nee úttílnake; bueítuk ín átteapo ä nüka, enchim ä jüneriatuanake. ¹⁵ Símeta hua ín Áchay jípurëu, ínapone két ä átteak; kíalíkune ínel jiaahua, ín átteapo ä nüka enchim ä jüneriatuanake.

Al-lehuäu bíchaa kúaktianake, jü sirokhuame

¹⁶ 'Enchim kaa nee bínnakeu, kaa jaikika bëye; të júchi kaa jaikika bínnake, enchim nee bínnakëhui; bueítuk ínapone Áchaytau bíchaa huéiye.

¹⁷ Huanäi huate ä discípulom ínel náu jiaahuay:

—¿Jítasa ïri itou ä nokähui? Kaa jaikika bëye kaa ítom ä bínnakëhui, të júchi kaa jaikika bëye,

chúkula itom ä bínnakehui; ꞑbueituk Áchaytau bíchaa áu simë tíiya! ¹⁸ Inëlim jiaahuay: ¿Jáchisu jiau báare jäni, “kaa jaikika bëye”, tíaka? Katte át jüneiya, ä nokibechi.

¹⁹ Jesús jüneiyay bempörim ä temaij bárëhui; huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Béjane enchim téjhuak: kaa jaikika bëye, kaa enchim nee bínnakehui, éntok júchi kaa jaikika bínake, enchim júchi nee bínnakehui. ¿Jachem íachi náu nátemaje?

²⁰ Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: buannakeem, éntokem jìokot jiaunake; jume ániat jíapsame éntok al-leenake. Të ínëli jü enchim sirokäu násuk junne, jü enchim sirokäu al-leeriu bíchaa áu kúaktianake. ²¹ Jü jámut asoa bárëtek huantiriam innënake, horata áu yúmako; të chúkula ili outa asoak huantiriam koptianake, al-leaka ím ániapo outa yeu yoremtukä béchïbo. ²² Ánëlem két én siroka; tëne júchi enchim bínake. Huanäi jü enchim jíapsi al-leaka tahuanake, éntok kaabe ára enchim ä úhuaanake, juka enchim al-leähui.

²³ 'Huámei taahuarimmechem kaita inou nátemaijnake. Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, sime jita júne Dios Áchaytau enchim aahuäu ín téhuampo, Áapo enchim ä máknake. ²⁴ Ketunem kaita áula ín téhuampo, én tájti. Jítem aahua, enchim ä mabetnakë béchïbo, éntok huaka enchim al-leäu yúmalatunakë béchïbo.

Jesús yöla, ániat aneme béppa

²⁵ 'Íkäine enchimmeu nok-la, ejemployi; të taahuari yúmanake, kaa ejemplommey ín enchimmeu noknakëhui; ál-lane jünakiachisi enchimmeu noknake, jü Áchayhuarita bétana.

²⁶ Huäri taahuarichem ín téhuampo jita áunake; ínapo éntok kanne jita enchim áurianake, jü Áchayhuaritahui enchim béchïbo, ²⁷ bueïtuk jü Dios Átchay enchim nákke, bueïtuk eme nee nákkek, éntokem Diostat ín yeu simlatukä bétana nee súalek. ²⁸ Dios Áchayta anëpone yeu sika, ï ániau kóm yepsak. Júchine íka ániata tö sika, jü Dios Áchaytau huéenake.

²⁹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Enë jünakiachisi nooka, kaita ejemplota itou nokaka. ³⁰ Én ál-late jüneiya, simeta em jüneriähui; kíalíkute kaita emou temaij mátki. Huäri béchïbote ä súale, Dios Áchayta bétana em yeu simlatukähui.

³¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem én ä súale? ³² Taahuari yúmanake, éntok béja yúmala, sákatuahuaka enchim chíbejtinakëhui, huépülaka ä böochi; éntokem nee ínapola tö sákanake. Tëne kaa ínapola taahua, bueïtuk jü Dios Áchay ínomak aane.

³³ Íkäine enchimmeu nok-la, ino bétana yánti jíapsihuamta enchim jípunakë béchïbo. Ímï ániapem jïokot emo bínnake; të katem kóm éiya: ínapone íkäi ániata kobala.

17

Jesús oraciompo ä discípulom Diostau

nok-riak

¹ Jesús íkái noksuka, téhuekau jikau remtek, ínel jíaka:

—In Átchay, béja taahuari yúmala. Loriapë ä úttile, juka em Üusi, áapörík kët loriapo enchi ä úttilnakë béchïbo; ² bueïtukë simem jíápsame béppa yäurata ä mák-la, huame síme em ä mákkim jíbapo béchïbo jíápsihumta am máknakë béchïbo. ³ İri éntok ájária, jü jíbapo béchïbo jíápsihuame: Enchi bem täyanakëhui, huaka huépülaik éntok tua lütüriapo Diosta, éntok juka Jesucristota, em äbo bíttuakähui.

⁴ 'Ínapo ímï buíapo aneka loriapo enchi úttilek. Béjane ä chüppak, juka tékilta em nee yáa sáhuëhui. ⁵ Ęn éntok, ín Átchay, loriapë nee úttile em anëpo, huaka loriata émomak ín jípurekäihui, ániata kee yáahuay naateka.

⁶ 'Em téhuamne am täyatuala, jume yoremem ím ániapo em nee mákkim. Ęmpë am átteaka nee am mákkak, éntokim em noki ëriak. ⁷ Ęnim jünéaka tahuala, simeta juka em nee mákki emo bétana huëhui; ⁸ bueïtuk huaka nokta em nee mákakäu nam téjhuak. Bempo éntok ä mabetak, éntokim lütüriapom jünëiak emo bétana ín huëhui, éntokim enchi nee äbo bíttuakäu súale.

⁹ 'Ínapone áme béchïbo emou nooka. Kanne huame huate ím ániapo aneme béchïbo nooka, ál-la huame em nee mákakäu béchïbo; bueïtuk émpë am átteak, ¹⁰ éntok simeta huaka ín átteakäu, émpë ä átteak, éntok juka em átteakäu, ínapone kët ä átteak; éntokne áme béchïbo úttihuak.

¹¹ 'Ínapone kaa ím ániapo tahuanake; të ímëi ál-la ím ániapo taahua; ínapo éntokne emou huéiye. In Átchay, empo tühuay tápuni. Jume nee enchi mák-rim, em úttearaë am ëeria, bempörim náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bénasi. ¹² Ínapone em téhuam úttiarimmey am suayak, ímí ániapo ámamak aneka. Huame em nee mákakäune suayak, éntok kaabe áu tärük, hua áu ä tärünakë béchïbo usiari jïbba, juka jïojterita át chúpñakë béchïbo.

¹³ 'Tëne én emou huéenake; éntokne junëli nooka, ím ániapo aneka, juka ín al-leeri bempörimmet yúmalasi ayunakë béchïbo. ¹⁴ Ínapo huaka em noki ámeu nok-la; éntok jume ím ániapo aneme am omtia, bempörim kaa ím ániapo jometukä béchïbo, bueítuk ínapo két kaa ím ániapo joome. ¹⁵ Kanne ímí ániapo enchi yeu am huéria ïaaka nooka, ál-la juënaraata bétana enchi am suaya ïaaka. ¹⁶ Katim ím ániapo joome, ín kaa ím ániapo jometukä bénasi. ¹⁷ Santosë am jíapsitua, em noki; tua lütüria. ¹⁸ Ím ániau em nee bíttuakä bénasi, ínapone két áman am bíttua, jume ániat jíápsammehui. ¹⁹ Ínapone bempörim béchïbo santosi jíápsa, bempörim lütüriapo santosi am jíápsinakë béchïbo.

²⁰ 'Kanne ímëi béchïbo jíba nooka, ál-la bempörim nokay, nee súalnakeme béchïbo kétchi, ²¹ sïmem náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bénasi. Empo, ín Átchay, ínochi, ínapo éntok émochi; junëlim két ito-

mak huépülatunake, jume ím ániapo aneme ä súalnakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana. ²² Huaka loriata em nee mákakäü, ínapone két am mákkak, bempörim náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bénasi. ²³ Ínapo ámechi, empo éntok ínochi, bempörim yúmalasi huépülatunakë béchïbo, jume ím ániapo aneme jüneenakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana, éntok enchi am nákekähui, em nee nákekä bénasi.

²⁴ 'In Átchay, jume em nee mákakäune ín anëpo két ínomak am an-ïa, huaka loriata em nee mákakäü am bínnakë béchïbo; bueïtukë nee nákkek, béja ketune juka ániata kee jee yáahuay naateka. ²⁵ Lútula huëpo Achayhuari, huame ím ániapo joome katim enchi täyala, të ínapo enchi täyala. Ímëi éntok jüneiya em nee äbo bíttuakähui. ²⁶ Éntokne em téhuam am täyatuala enchi jabétukähui, éntokne jíba am täyatebonake, bueïtuk jü em nee nákekau ámet am ayunakë béchïbo, ínapo éntok ámechi.

18

Jesús pereesotehuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jesús íkái noksuka yeu siika, ä discípulommaki, áman jakia Cedrón ti téhuaakau huáytana bíchaa, huam huertata órekaïpo; huämi kibakek ä discípulommaki. ² Éntok Judas kétchi, huatem mampo ä toijnakëihui, áma täyay, bueïtuk Jesús juebénasi ä discípulommak ámam náu yayajay. ³ Huanäi

Judas áman yepsak, juebena sontarom huériaka, éntok tiöpopo alguacil tékilta joame. Jume pariseerom éntok tiöpopo chë nésahueme áman am bíttualatukay. Machiriaka, kúkutaka, éntok esparakam áman yájjak. ⁴ Të Jesús, simeta juka áu huéenakemta jüneriaka, bát ámeu yeu kíkteka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem jaria?

⁵ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria.

Judas éntok ámemak huéiyey, hua bem mámpo ä tóijnakeme. ⁶ “Ínapone ájaria” tä jiaj, amayim sájaka buíapo huáttek. ⁷ Jesús júchi éntok am natemajek:

—¿Jábetasem jaria?

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

⁸ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Enchimne téjhuaasula ín ájariatukähui. Nechem jariátek, ímërem tójja; éläpom sákanake.

⁹ Íkäi nookak, huaka ä noki ä nokakäu chúpnaکہ béchibo: “Huame em nee mákakäu, huépülak júnene kaa tärük.” ¹⁰ Huanäi jü Símon Pero, ejparam yeu huíkeka, huaka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu bátatana náka chúkti mámakok. İri éntok Malco ti téhuaakay.

¹¹ Huanäi Jesús Perotau ínel jiaahua:

—Em ejparamë huaka bea bóosapo kibacha. Juka vaasota ín Áchay nee mákakäu, ¿jachune kaa ä jïnake jäni?

Jesús sumo sacerdoteta mámpo tóijhuak
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Huanäi huame sontarom, jü tribuno yäura, éntok jume alguacilim sáhuëhui, Jesústam buíseka ä súmmak. ¹³ Huanärim bát huëpo Anástau yeu ä tójjak; bueítuk ikäri Caifás ä asëbuakay. Huäri huásuktiapo Caifás sumo sacerdotetukay. ¹⁴ Jü Caifás ínel jume judío yäuchimneu nok-latukay, huépul yoremta muknakeu türinake tíaka, jü pueblota béchibo.

Peero Anásta tebatpo aaney
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Huanärim Jesústa sáu kaatey, jü Símon Peero éntok senu ä disciipulo. Íkäi disciipulota éntok sumo sacerdote ä täyay. Huanäi Jesústamak ä tebat jóapo kibakek; ¹⁶ të Peero éntok päkun puertata bía aaney. Huanäi jü disciipulo sumo sacerdoteta täyäu yeu siika. Huanäi huaka jámut puertata suayamtau nokaka, juka Perota áman kibaktuak. ¹⁷ Huanäi jü puertata suayame Perotau ínel jiaahua:

—¿Émpë két jü yoremta disciipulo?

Huanäi áapo ä yómmiak:

—Ëe, kanne ájaria.

¹⁸ Ámam jábuekay, huame áma sáyhuame éntok huame alguacilim. Náalatakam súkkähuey, bueítuk sébiakay. Peero éntok két ámemak áma huéeka súkkähuey.

Anás juka Jesústa temajek

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Huanäi jü sumo sacerdote Jesústa temajek, ä discípulom bétana éntok jita am majtiähui.

²⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo simem jíkkajäpo huame géntemmeu nok-la. Jíbane jum sinagogapo éntok tiöpopo am majtiala, jum síme judíom náu yayájäpo. Kaitane éhuil nok-la. ²¹ ¿Jatchiake nee temaje? Huame nokta jíkkaj-lamë temaje jítasune ámeu nok-la. Bempo jüneiya jita ín ámeu nok-latukähui.

²² Juka Jesústa ínëli nónokak, senu alguacil áma anëhui ä chóchonak, ínel jiaka:

—¿Jachë ínel ä yómmia, juka sumo sacerdoteta?

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa türík nee nónokak, nokäe, ¿jáksu kaa türi jü ín nokakähui? Të tühuata nee nokay, ¿jatchiake nee chónna?

²⁴ Huanäi Anás súmata, Caifás sumo sacerdotetau ä bíttuak.

Peero Jesústa kaa áu täya tíiya

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Jü Peero tájimmeu huéeka súkkähuey, huanäi nátemajhuak:

—¿Jachë empo két ä discípulommak huéiye?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Èe, kanne ájaria —tiahua.

²⁶ Senu éntok sumo sacerdoteta sáhuëu Perota náka chúktiakäu huahuaji ínel áu jiaahua:

—¡Enchine bíchakam ténna, áman huertapo áamak enchi aneyo!

²⁷ Peero éntok júchi kaa áu ä täya tíaka nookak. Huanäi sep jü totoröra kúkusek.

Jesús Pilaatou yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jesústam Caifásta jóapo yeu núk sájjak, palacio romaanou bíchaa. Kétune kethueytukay. Huanäi palaciohuim kaa kiímuk, bem jiöri bárë béchïbo, pájcua buähuamta buä báreka.

²⁹ Huanäi jü Pilaato ámeu yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta bétanasem ä nätua, íkã yoremta?

³⁰ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Íkã yoremta kaa juënak yáalatukte kaa em mámpo ä tóij éiyey.

³¹ Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka, enchim ley nésahue páman ä yáuhua.

Judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo kaita lütüriata mákki, jábeta itom mënakë béchïbo.

³² Inëlim jiaahuak, Jesústa nokakäu chúpnaکہ béchïbo, am jünee íaaka jáchin ä muknakëihui.

³³ Huanäi jü Pilaato júchi palaciou kibakeka, Jesústa núnuka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo jume judíommeu Rey?

³⁴ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë empo em éäpo ínel jiaahua, o tattäbuika ino bétana ínel emou jiaula?

³⁵ Pilaato éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachu ínapo judío? Huame em pueblolo joome éntok huame sacerdotem chë nésahueme ín mámpo enchi tóij-la. ¿Jítasë yáala?

³⁶ Jesús ä yómmiak:

—Jü reytaka ín nésahueu kaa ímï ániapo joome. Të reytaka ín nésahueu ímï ániapo jométuk, jume ín sáhuëu nássua éiyey, kaa judíom mámpo ín tóijna béchïbo. Të hua reytaka ín nésahueu kaa ímï joome.

³⁷ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Huanäisu empo reytaka nésahue?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo reytaka nee nésahue tíiya. Ínapo íári béchïbo yeu yoremtula, éntokne íári béchïbo ím ániapo yebij-la, lütüriata bétana ín noknakë béchïbo. Síme huame lütüriat kateme ín nokim jíkkaja.

³⁸ Huanäi Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jítasa jüri lütüria?

Jesústa muknakeu bétana bette nooki at chupari

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Íneli jiausuka júchi yeu siika, judíommehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Kaita kúlpata nee át téula. ³⁹ Të eme ínel ä boojoria, pájcuapo senuk ín búttianakëhui. ¿Jachem juka judíommeu Reyta nee búttia íaa?

⁴⁰ Huanäi júchi bemélasí símetaka nónokak, ínel jíaka:

—Júkäi ëe, Barrabásta ál-la.

Jü Barrabás éntok lak-rontukay.

19

¹ Huanäi Pilaato, Jesústa nüka ä bépsutebok.

² Jume sontarom éntok huíchata huiköpäaka,

ä coroona yáaka, kóbat áachä yétchak. Huanärim lilata ä sánkotuak; ³ éntokim ä chónaka, ínel áu jiaahuay:

—¡Jál-la maachi, judíommeu Rey!

⁴ Huanäi Pilaato júchi yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, enchimmeune yeu ä tójja, enchim jüneenakë béchïbo kaita juénak ín át teähui.

⁵ Huanäi yeu siika jü Jesús, huíchata coroon-aka éntok lilata sánkoka. Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—¡Ímï huéiyek, ï oöou!

⁶ Huanäi huame Sacerdotem chë nésahueme éntok áma alguacilim ä bíchaka, söti tēka, ínel jiaahua:

—¡Kúrusichë ä popona! ¡Kúrusichë ä popona! Pilaato éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka kúrusit ä popona, bueituk ínapo kaita kúlpata át téuhua.

⁷ Huanäi jume judíom ínel ä yómmiak:

—Ítapo senu leyta jípure, éntok jüri leyta jiäpo ámani, úttea ä muknakēhui, bueituk áapo áu Diosta Üüsü tíiya.

⁸ Jü Pilaato íkai jikkajaka, chë júne máuj táytek. ⁹ Huanäi júchi palaciou kibakeka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jákusë joome?

Të Jesús kaa ä yómmiak.

¹⁰ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jachë nee kaa yommiak? ¿Jachë kaa jüneiya yäurata ín jípurëhui, kúrusit ín enchi poponakë béchïbo, éntok enchi búttia béchïbo?

¹¹ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaitë yäurata jípu éiyey nee béj-reka, kaa jikat bétana ä máktuko. Júntuk hua em mámpo nee yéchakame chë júne Dios bejrim jípure.

¹² Huanäi naateka jü Pilaato ä búttia báreka éiyay. Të jume judíom jíba söti nokaka, ínel jiaahuay:

—Íkäre búttiakätek, ¡kaa Césarta amigok! Huä jábe áu rey joame, Césarta béj-rekam kaate.

¹³ Huanäi jü Pilaato íkái jíkkajaka, juka Jesústa päkun yeu núk sika, yäurata yeyesäpo yejtek, huam Enlosado ti téhuaakapo; yorem nokpo éntok téta chíbelay tíau báare. ¹⁴ Kabara jisobahuakä pajko buähuäu, senu taahuari áu bëyey. Huäri taahuarit lúl-la kátekay. Huanäi judíommeu ínel jiaahua:

—¡Ímï aane, jü enchimmeu rey!

¹⁵ Të bempo chayeka ínel jiaahuay:

—¡Yehuë ä huéria! ¡Yehuë ä huéria!
¡Kúrusichë ä popontebo!

Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem juka enchim rey kúrusit nee popon íaa?

Huanäi jume sacerdotem nésahueme ínel ä yómmiak:

—Kaabetate éntok reyek, ¡Césarta jíbba!

¹⁶ Huanäi bem mámpo ä tójjak, kúrusichä poponnä béchïbo. Huanärim Jesústa núk sájjak.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Jesús éntok ä kúruj püakteaka yeu siika, Calaverau bíchaa, hebreo nokpo éntok Gólgota. (Yorem nokpo éntok mukila kóba káuhui tíau báare.) ¹⁸ Huämirim kúrusit ä poponak, éntok guoyim áamaki; huépülaka míkötana, senu éntok bátatana, Jesús éntok áme násuku. ¹⁹ Huanäi Pilaato titulo jiojteta yáaka, kúrusit ä yétchak; huäri jiojteri ínel jiaahuay: “Jesús Nazareno, judíommeu Rey.” ²⁰ Huanäi juebena judíom íkäi jiojteta nokak, bueituk jum Jesústa kúrusit poponhuakapo buere jóära kaa mékka taahuay. Huäri jiojteri éntok, hebreo nokpo éntok griego nokpo éntok latín nokpo jiojtetukay. ²¹ Huanäi jume sacerdote judíom chë nésahueme Pilaatotau ínel jiaahua:

—Judíommeu Rey tē kaa ä jiojte; ál-lē ínel ä jiojte: “Áapo judíommeu áu Rey tíiya.”

²² Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—Huä ín jiojtekähui, béja jiojteri.

²³ Huanäi jume sontarom juka Jesústa kúrusit poponsuka ä sánkohuam nüka, naikisim ä chúktiaka, náchá näikimtek. Juka béppa sánkota éntokim nüka. Huäri éntok kaa náu jiihtukay; senu huépo sime náu jíjjoatukay, jikat naateka kóm tájti. ²⁴ Huanärim ínel náu jiaahua:

—Katta näikimtenake, ál-late náu ä jätenake; jábe tua áamak tahuanake.

Ïri ínēli siika, juka Diosta noki jiojteri chúpnaکہ béchibo, ínel jíamta: “Juka ín

huáijhua súpem nat näikimtek, éntok ín béppa súpem éntokim náu jätek.” Júnëlim ä yáuhuak, jume sontarom.

²⁵ Jesústa kúruj náapo ä áyehua áma huéekay, éntok ä áyehua ákoro, éntok jü María Cleofasta juubi, éntok María Magdalena. ²⁶ Huanäi jü Jesús, ä áiye bíchaka éntok ä disciipulo chë ä nákéu két áma anemta, ä áyebeu ínel jiaahua:

—Empo, jámmut, jümü aane jü em ásoa.

²⁷ Chúkula ä disciipulobeu éntok ínel jiaahua:
—Jümü aane jü em áiye.

Huäri taahuarit naateka jü disciipulo ä jóapo ä mabetak.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Chúkula íkái simsukäpo, jü Jesús, jünéaka simeta chúpilatukähui, ínel jiaahuak, juka Diosta noki jiojteri chúpnaکہ béchïbo:

—Bäi mukene.

²⁹ Vaaso vinagrey tápunika áma mánekay. Huanäi bempo vinagrepo esponjata kómoniaka, kútachä súnaka tempä óreriak. ³⁰ Jesús, juka vinagreta jisuka, ínel jiaahua:

—Béja chúppuk.

Huanäi kóm kóbateka muukuk.

Jesús sánä chakäku naa búrujti sóahuak

³¹ Pájcuaata béchïbo jita nau toijhuayo senu taahuarita bëye béchïbo, huanäi jume judíom jimyore táapo jume kókkolam takahuam kaa kúrusimet am tahua íaaka, buëituk íri taahuari tüisi yórisi machiakay. Huäri béchïbom Pilaatotau kimuka áu nookak, guók óttam am

kóttiria iaaka, kóm am jóaná béchïbo. ³² Huanäi jume sontarom áman yájaka, huépülak bát guók kóttiak, alë bénasi huaka senuk két áamak kúrusit poponta. ³³ Huanärim Jesústau yájaka béja ä mukilatukäu ä bíchaka, katim ä guók kóttiak.

³⁴ Të senu sontaro ä lansammea sánä chákäku naa búrujti ä sóiyak. Huanäi sep ójbo át yeu búitek, éntok báam. ³⁵ Ä bíchakame íkai nooka; ä nokäu éntok lütüria. Áapo éntok jüneiya lütüriata áu nokähui, enchim két ä súalnakë béchïbo. ³⁶ Bueítuk ínëli yeu siika, juka Diosta noki jïojteri chúpnaکہ béchïbo, ínel jáamta: “Kaita ä ótahuam kóttiatunake.” ³⁷ Éntok két täbui jïojteri ínel jiaahua: “Akim ä bínnake, huaka naa búrujti lansammea sóata.”

Jesús mähuaك

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Chúkula simeta íkai simsuko, José Arimatea pueblopo joome, éhuil Jesústa disciipulotukay jume judíom májhueka, Pilaatotau nookak licenciata áu aahuakä, juka Jesústa takaahua núk sim báreka. Pilaato éntok ä licenciak. Huanäi ä núk siika, juka Jesústa takaahua. ³⁹ Jü Nicodemo, hua bannaataka Jesústau tukaapo nóitekaïhui, két áma yepsak, juka mirra éntok áloe náu kütilata huériaka, batte cuarenta kilotukay. ⁴⁰ Huanärim Jesústa takaahua nüka, sábanampo áa bëtiak perfumeta át huáttiaka, jume judíom kókkolam mamähua, bem ä boojoria pámani. ⁴¹ Huerta áma órekay, jum kúrusit ä poponhuakapo. Ími éntok ánimata mäa béchïbo guójöria bemelataka áma buéijtukay;

huämiri kaabe jee mäahuay. ⁴² Imiri judíom pájcuá yabahuakä jita nau toijhua béchibo, éntok juka ánimam mamähuäpo kaa mékka óreka béchibo, Jesústam huämi mäak.

20

Kókkolam násuk jíabitehuame

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Júnakoy lominko táapo, jü María Magdalena kethueysu ánimam mamähuäu bíchaa siika, ketune ili kútkuako; huanäi juka tétata áy ä páttiari mékka bíaktiata bitchak. ² Huanäi búiteka ámeu yepsak Símon Perotahui, éntok huä disciipulo Jesústa nakëibehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Señortam jum ánimam mamähuäpo yeu núk sákala, éntokte kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

³ Huanärim ánimam mamähuäu bíchaa sájjak, jü Peero éntok jü senu disciipulo.

⁴ Náhuim teenney, të jü senu disciipulo chë úttia búitek Perota béppa; huanäi áapo bát áman yepsak. ⁵ Huanäi áman kóm sika, jume sábanam áma órekame bitchak, të kaa tua huáijhua kibakek.

⁶ Huanäi Símon Peero áa sáu áman yepsak. Huanäi ánimam mamähuäpo guójöriau kibakeka, jume sábanam áma órekame bitchak; ⁷ éntok jume sánkom Jesústa kóbat ámey bítiatukaihui. Ímëi kaa sábanammak órekay, ál-lam náu tóttiataka sékana órekay. ⁸ Huanäi hua senu disciipulo két áman kibakek, huam ánimam mamähuäu

bát yepsakame. Īri Jesústa jiabitekau bíchaka, huanäi ä súsualek. ⁹ Të jiojteritachim kee jee jüneiyay, kókkolam násuk ä jíabitenakeu úttiatakaihui. ¹⁰ Huanäi jume discípulom nóttek, huame ámemak anemmehui.

*Jesús María Magdalénatau áu yeu machiriak
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Të María, kókkolam mamáhuäpo päku aneka, buanay. Huanäi buanakasu kóm reemtek, ánimam mamáhuäu guójöriau bit báreka. ¹² Huanäi guoy ángelesim totösalik sánkoka áma jokame bitchak, seenuk ä kóbaka bökai bétana, seenu éntok ä guókeka bökai bétana, huam Jesústa takaahua tektukaipo.

¹³ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—In Señortam núk sájjak; én éntokne kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

¹⁴ Ínëli jiausuka, kúakteka Jesústa áma anemta bitchak; të kaa jüneiyay ä Jesústukaihui.

¹⁵ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana? ¿Jábetasë jaria?

Áapo éntok, jü huertata suayame jáni tí eäka, ínel áu jiaahua:

—Señor, empo ä núk simlatuk, nechë téjhua jákun em ä tóij-latukähui. Ínapone áman ä nüka ä núk sim báare.

¹⁶ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¡María!

Áapo éntok kúakteka ínel áu jiaahua:

—¡Raboni! —Maestro tiau báare.

¹⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Katë ínot mámma, bueïtuk ketunene kee ín Áchaybeu jikau siime. Të jume ín sailammehuë sika am téjhua: “In Áchaybeu éntok enchim Áchaybeune jikau huée báare, ín Diostahui éntok enchim Diostahui.”

¹⁸ Huanäi María Magdalena áman siika, jume discípulommehui, juka nokta ámeu huériaka Señorta ä bil-latukä bétana, éntok áapörík, Señorta, ínel áu jíakähui.

*Jesús ä discípulommeu áu yeu machiriak
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)*

¹⁹ Huanäi huäri lominko taahuarit tukariu yúmay, jume discípulom judíom májhueka náu rúktilatamak puertam páttialatukay. Huanäi Jesús ámeu yeu machiak. Huanäi áme násuk kíkteka, ínel ámeu jiaahuak:

—Yánti ehume enchimmaktunake.

²⁰ Ámeu tebotesuka, mámam am bíttuak, éntok sánärim lansammey ä sóahuakäpo. Huanäi jume ä discípulom tüisi al-lëiak, juka Señorta bíchaka. ²¹ Huanäi Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehume enchimmaktunake. Juka ín Áchay nee äbo bíttuakä bénasi, ínapone két enchim áman bíttua.

²² Íkäi noksuka am pujtiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Espíritu Santotem mabeta. ²³ Huame jábem Dios bejri béchibo enchim jiokorekäu jiokoritunakemme; huame jábem Dios bejrim béchibo enchim kaa jiokorekäu, katim jiokoritunake.

Jü Toomas kaita súalëra

²⁴ Të jü Toomas, doocemmak näikiatukaihui, Guoguöri tíame, kaa ámemak aaney, Jesústa ámeu yeu machiako. ²⁵ Huanäi huame huate discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka Señortate bitchak.

Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kanne jum mámpo laavosim át jábuekaïpo señam bichätek, éntok kaa huam laavosim át jábuekaïpo át sútutek, éntok huam sánärim chákäku lansammey ä sóapo kaa át mámtékateko kaibune ä súalnake.

²⁶ Chúkula guoj naiki taahuarim huéy áma huáijhuam aaney, Toomas éntok ámemaki. Huanäi Jesús áma yepsak, jume puertam éntok páttiatukay. Huanäi áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehuame enchimmaktunake.

²⁷ Huanäi Tomastau ínel jiaahua:

—Ímire ínot sútute, éntoke ín mámam bitcha; éntoke ínot mánte ín sánärim lansammey sóapo. Katë kaita súalëra. ¡Nechë súale!

²⁸ Huanäi Toomas ínel ä yómmiak:

—¡In Señor, éntok ín Dios!

²⁹ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Toomas, em nee bíchakä béchibë nee súale. ¡Diosta tü erimmeyim tápuni, huame kaa nee bíchaka nee súaleme!

Jume librom jita béchibotukähui

³⁰ Jesús juebena señaalim yáuhuak, chë ímëi béppa, jume ä discípulom bíchäpo; huámëi éntok katim ímï libropo jïojteri. ³¹ Të ímëi jïojtehuak enchim ä súalnakë béchïbo, juka Jesústa Cristotukähui, hua Diosta Üusi, bueítuk ä súaleka enchim jíapsinakë béchïbo, áapörík téhuampo.

21

Jesús guoy búsan discípulommeu áu yeu machiriak

¹ Chúkula Jesús júchi ä discípulommeu áu yeu machiriak, Tiberia bahue mayoachi. Ínëli yeu siika: ² Náhuim aaney, jü Símon Peero, Toomas jü Guoguörí tíame, Natanael pueblo Caná Galiléa buiärapo joome, jume Zebedeota üusim, éntok huate guoyika ä disciipulohuam. ³ Símon Peero ínel ámeu jiaahua:

—Kúchumne buíj báare.

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo két émomak kat báare.

Huanärim canoapo jámuka sájjak. Të huäri tukaarit kaitam buíssek. ⁴ Béja matchuu bíchaa, Jesús ámeu yepsak, jum bahue mayoachi. Ä disciipulohuam éntok kaa ä täyay, ä Jesústukaihui. ⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Uusim, ¿jachem jita jípure buä máтчik?

—Ëe —tim áu jiaahua.

⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Canoata báta bétanem jíterim jímma; huanärem kúchum buíjnake.

Huanärim áman am jímmaaka, kara yeu am huíkkey, yún kúchum bem játiakä béchïbo. ⁷ Huanäi hua disciipulo Jesústa nákeïhui, Perotau ínel jiaahua:

—Jü Señor!

Símon Peero, Señorta jíay ä jíkkajaka, ä sánkohua huikojtek, bueïtuk áu ä úhuaalatukay. Huanäi báau áu jímmak. ⁸ Huanäi jume hu-ate disciipulom canoamak yeu yájjak, jítërim kúchummea tápunik huík sákaka; bueïtuk kaa mékkatukay jum bahue mayoahui, jíba tua cien meetrotukay. ⁹ Buíahuim kóm chépteka óbam téuhuak, éntok huépü kúchuta áma béppa tekta, éntok páanim áma órekame. ¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume kúchum enchim buísekähuem äbo huéria.

¹¹ Huanäi jü Símon Peero áma jámuka jume jítërim buíau yeu huíkkek, ciento cincuenta áma báij buere kúchummaki; të am juebenamtuk junne, jume jítërim kaa síutek. ¹² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Äbem sájaka jïbuä.

Jume disciipulom bem át guómtia béchïbo, kaabe ä temajek ä jábétukaihui, jünéaka ä Señortukaihui. ¹³ Huanäi Jesús áman sika jume páanim nüka am miikak. Alë bénasi kúchuta këtchi.

¹⁴ İri béja jü bájikuntuka huéiyey, juka Jesústa ä disciipulommeu áu yeu ä machiriähui, kókkolam násuk jíabitesulataka.

“In kabaramë suaya”

15 Huanäi jübuäsukam jü Jesús Símon Perotau ínel jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache empo chë nee nákke, ímëi béppa?

Huanäi ínel ä yómmiak:

—Jehui, Señor; émpë jüneiya enchi ín nákéhui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

16 Júchi éntok guosa huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Peero éntok ínel ä yómmiak:

—Jehui, Señor, empo jüneiya nee enchi nákéhui.

Huanäi ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

17 Bájikun huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Huanäi jü Peero kaa al-lëiak, báisi junëli áu ä jáakä béchïbo. Huanäi ínel ä yómmiak:

—Señor, émpë simeta jüneria; émpë jüneiya enchi ín nákéhui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya. 18 Tua lütüriapone ínel emou jiaahua: Jübua yötuke empo emo sásankotuay, éntoke em huée bárëu bíchaa sisimey; të béja ölatuka, em mámamë rutuktianake, éntok täbuika enchi sánkotuanake, éntok kaa em huée bárëu bíchaa enchi huériunake.

19 Ínëli nokaka ä jüneetebok, jáchin mukuka Diosta ä úttílnakëihui. Íkái noksuka ínel jiaahua:

—¡Ino sáukë huéiye!

Huä disciipulo chë nákhuame

²⁰ Jü Peero, amáu remteka, juka disciipulota Jesústa chë nákéu bitchak, áme sáu huémta, hua áman tukaapo jibuáhuay át huijjüteka kátekäihui, ínel áu jákähui: “Señor, ¿jábese hua enchi nénkinakeme?” ²¹ Peero ä bíchaka Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, ¿isu? ¿Jítasu áu huéenake jáni?

²² Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo ínel éätek, áapörik tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jitasë áma täru? Émpë ino sáu huéiye.

²³ Huanäi ïri noki chíbejtek jume hermaanom násuku, huákäi disciipulota kaa muknakëihui. Të Jesús kaa junëli jiau báarey jiöbe, ál-la ínel jiaahuak: “Ínapo ínel éätek áapörik tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jitasë áma täru?”

²⁴ Ìri ájãria jü disciipulo íãri bétana nokakame, éntok íãri bétana jïojtekame; éntokte jüneiãya, ä nokihua lütüriatukähui.

²⁵ Jesús huatek juebenak yáuhua. Huámëi hueuhuëpulaka nátepua jïojtetukätek, ínenne éiãya, jamak ím ániãpo júnem kaa beeki éiãyey, huame librom jïojterim. Júnentunake.

Diosta nooki yorem nokpo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mayo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea